JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1858. Woensdag, 17 Februarij. N°. 14.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.......................... *f* 12,50.
„ „ [illegible] .... „ 15,—.
„ „ *Buitenbezittingen*.......... „ 17,50.
„ „ *Nederland*.......................... „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren *twee* BIJVOEGSELS.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal, van den 11den Februarij 1858 N°. 8, zijn aan de volgende Inlandsche onderofficieren en manschappen van het Indisch leger, die zich bijzonder hebben onderscheiden bij de, in de maand April 1857, plaats gehad hebbende expeditie naar de noordkust van het eiland Flores, en meer bepaaldelijk bij gelegenheid van de landing in de baai van Rioem en het daar plaats gehad hebbende gevecht tegen [illegible] op den 21sten April 1857, toegekend de bijzondere [illegible], achter hunne namen vermeld gesteld.

Korps.	No. op het algemeen stamboek.	NAMEN.	Graden tijdens het verrigten der uitstekende daad.	Beloon ingen.
[illegible]de Bataillon Infanterie (Macassar).	46744	Mangonsmito.	Inlandsche sergeant.	Bronzen medaille voor moed en trouw.
	46706	Djen.	Inlandsche fuselier.	Idem.
	[illegible]	[illegible]	Idem.	Idem.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de zout-pakhuismeester bij het hoofddepôt te Sumanap (Madura) *J. Mouritz*.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de loods der eerste klasse te Soerabaija *P. Vermeulen*.

Benoemd:

Tot [illegible] bij het hoofddepôt te Sumanap (Madura), de postcommies te Buitenzorg *W. Hamstra*.

Tot tweeden onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Weltevreden, de tweede onderwijzer aan de stadsschool te Batavia *H. Veuger Kuiper*.

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur der cultures, de ambtenaren voor de dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië *J. W. H. Cordes* en *G. Schilthuis*

Magtiging verleend:

Tot de uitreiking aan *H. Friedländer* eener acte van toelating tot de uitoefening der genees- en heelkundige praktijk te Soerabaija.

Militair Departement.

Ontslagen:

Uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de tweede commies bij de directie der genie (militair ambtenaar der derde klasse) *F. L. Gallez*.

Benoemd:

Tot adjudant bij het 1ste bataillon infanterie, de eerste luitenant *T. F. C. Mazeus*, van het 2de bataillon.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie *D. Juta*.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den betaalmeester der eerste klasse bij de militaire administratie *I. J. Prins* en aan den kapitein der infanterie *E. W. T. F. Preusser*.

Bekendmaking.

Namens den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie op Vrijdag den 19den Februarij 1858, des voormiddags ten 10 ure, op het gouvernementshuis te Weltevreden, algemeene audientie zal verleenen aan alle departementen en collegien van algemeen bestuur, autoriteiten en ingezetenen, ter gelegenheid van de verjaring van 's Konings geboortedag.

BATAVIA, den 3den *Februarij* 1858.

De Algemeene Secretaris,
[illegible] DE GRAAFF.

Postkantoor.

Landmail van Februarij.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in Februarij den 26sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag den 25sten Februarij aanstaande:

a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz, enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

ADVERTENTIËN.

Overvoer van Steenkolen naar Gorontalo en Kwandang.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, door den resident van Soerabaija, op Dingsdag den 2 Maart 1858, te Soerabaija eene openbare aanbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van Banjoewangie naar Gorontalo van 200 ton steenkolen, en naar Kwandang van 600 ton steenkolen.

OVERVOER VAN HOUTWERKEN van *Bandjar Ledok* (residentie *Rembang*) naar *Batavia*.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, door den resident van Soerabaija, op Dingsdag den 16 Maart aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 No. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed de chartering van schepen voor den overvoer van gouvernements houtwerken van Bandjar Ledok (Residentie Rembang) naar Batavia [illegible].

De resident van Batavia maakt bekend, dat ten zijnen burele, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsbl. 1829 No. 67), eene openbare uitbesteding zal worden gehouden:

1°. op Vrijdag den 5 Maart, des voormiddags ten 10 ure, voor de levering van laadpraauwen, tot het vervoeren, voor gouvernements rekening, van personen, paarden, slagtvee, gelden en goederen naar en van de reede van Batavia, van en naar de buitenreede van Batavia en naar de omliggende eilanden;

2°. op Zaturdag den 6 daaraanvolgende, mede ten 10 ure 's voormiddags, voor de levering van laadpraauwen, tot het overvoeren voor gouvernements rekening, van personen, paarden, slagtvee, gelden, goederen en zout naar en van Batavia, Tanara, Bantam en Bekassi, en zulks op de voorwaarden, vermeld in de Javasche Courant dd. 13 dezer, No. 13.

De assistent-resident voor de policie brengt bij deze ter kennisse van het publiek, dat, in den avond van den 19den dezer, ter voorkoming van ongelukken, alle rijtuigen, van waar ook komende en gaande naar het gebouw der societeit de Harmonie, zich langs de oost-zijde van Rijswijk derwaarts zullen moeten begeven en zich van daar langs den weg naar Tana-Abang of langs Noordwijk en Molenvliet behooren te verwijderen.

Koetsiers, in wiens dienst ze ook mogen zijn, zich aan het bovenstaande voorschrift niet onderwerpende, zullen verpligt worden, met hunne rijtuigen terug te keeren en de bepaalde volgorde in acht te nemen.

Aan ouders en voogden wordt tevens medegedeeld, dat geene kinderen, beneden de 12 jaren oud, zullen worden toegelaten

In verband tot het bepaalde bij art. 17 van staatsblad 1849 No. 52 litt. *A*, brengt de assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia, ter kennis van wien zulks zoude kunnen aangaan, dat door den resident van Batavia aan den pachter van het regt tot het slagten van buffels in deze residentie over het loopende jaar, is vergund geworden, het buffelsvleesch, voor twee en dertig duiten het katti, tot weder opzeggens toe, te verkoopen.

De kolonel, directeur der genie en inspecteur der sappeurs, maakt bekend, dat op den 26sten Februarij 1858, zijnde Vrijdag, des ochtends ten negen ure, overeenkomstig het reglement van uitbestedingen (staatsblad van 1829 No. 67), door en ten burele van den onderdirecteur der genie in de 1e militaire afdeeling op Java te Weltevreden, zal gehouden worden eene publieke uitbesteding voor de levering van steenmaterialen, ten behoeve der geniewerken te Batavia, Rijswijk, Weltevreden en Meester-Cornelis.

De kolonel, directeur der genie en inspecteur der sappeurs maakt bekend, dat, op den 15 Maart 1858, zijnde Maandag des ochtends ten negen ure, overeenkomstig het reglement van uitbestedingen (staadsblad van 1829 No. 67), door en ten burele van den kapitein, 1ste aanwezend genieofficier te Tjilatjap, zal gehouden worden, eene publieke uitbesteding voor de levering van steenmaterialen, ten behoeve der geniewerken voor het dienst te Tjilatjap, voor de jaren 1858 tot en met 1862.

Uitbesteding van Gras en Padi.

Naar aanleiding der advertentie van den directeur der producten en civiele magazijnen, in de Javasche Courant van den 30sten Januarij jl. No. 9, maakt de resident van Tagal bekend, dat, op Donderdag den 25 Februarij aanstaande, op het residentie bureau te Tagal, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen, (staatsbl. 1829 No 67), des morgens ten 10 ure, publiek zal worden uitbesteed de levering van gras en padi aan de gouvernements postpaarden, gestationeerd op den grooten postweg en binnenweg naar Banjoemaas.

VENDUTIËN.

Op Donderdag, 18 Februarij, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennisson & co.*

Op Zaturdag 20 Februarij, aan de Beurs, door den deurwaarder *J. C. de Heus*

Op Maandag, den 22 Februarij, voor een huis in de Rustenburgrechtslaan, door van *Slooten, Morgan & co.*

Op Dingsdag, den 23 Februarij, à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Pryce & co*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Batavia, van wijlen *N. Hoek, J. Denk C. L. Jacobitz, G. G. Robinson, J. L. A. Cordier, J. F. Buckmeijer*, particulieren, *J. M. Heerlein, J. B. J. Fenart*, gepensioneerde militairen en *A. Gordon Masson*, zeevarende.

Aangekomen Vreemdelingen

te Batavia van den 13den t/m 17den Februarij 1858.

MARINE HOTEL. *F. E. Tegelberg*, van de reede. — *Muller*, van Idem. — *Itzinga*, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN *James C. Ballard*, van Boston — *C. A. Fletcher en Echtgenoote*, van Londen.

JAVA HOTEL. *G. D. A. Ampt*, van Onrust. — *H. Uitermark*, van Macao. — *W. Wright*, Sydney.

Vertrekkende Personen.

J. J. Prins. — Luitenant-kolonel *Crena.* — Kapit. *Campbell.*

MOEDERLIEFDE. (*Vervolg.*)

Niemand gelukkiger dan Eduard door deze belofte, hij had oom wel om den hals willen vliegen; maar de ernst en de zachte waardigheid, waarmede hij hem zijne verpligtingen had herinnerd, weêrhield hem van alle luidruchtig vreugdebetoon; doch toen hij vóór ooms vertrek mama's toestemming ontvangen mogt, en oom 't niet enkel daarbij liet, maar hem ook verdere hulp ter bereiking van zijn plan toezegde, toen was hij boven de huizen van blijdschap, en, terwijl hij moeder onder kussen en liefkoozingen, de opgewondenste beloften van dankbaarheid gaf, genoot deze de innige voldoening der opofferende moederliefde, en smaakte de heer van Ingen in de levendige dankbaarheid van den knaap, zoowel als in de treffende bede der moeder, een dier heerlijke oogenblikken, die, door de goedkeuring van eigen geweten verhoogd, schitterende lichtpunten heeten mogen op den soms maar al te duisteren levensweg.

VII. VERSCHILLENDE KIJKJES.

Het was op een zwoelen Septemberavond, dat de oude Jufvrouw Groenveld, al het zoet genoot van een rustig schemeruurtje, waartoe de onlangs gehuurde kamers op de Leidsche straat, bij uitstek geschikt waren. Immers 't scheen hier, vergeleken bij de vroegere achterkamer met pan- en dakzigt, wel eene dagelijksche illuminatie, en wat eene altoosdurende drukte van rijtuigen en voetgangers, die, 't zij om een frisscher lucht in te ademen, zich op den helderen avond naar buiten begaven, of wel de voorkeur gaven aan de kermisvermaken. In hare gedachten werd zij weldra gestoord door voetstappen op den trap, die haar een »zou hij daar al wezen? dan jaag ik hem gaauw weêr weg, hij moet toch ook wat van de pret genieten," ontlokte, maar och! het is de winkeljongen van beneden, die de deur opent met een: »Jufvrouw! daar is volk voor je," en nu een deftig Heer zonder aandienen binnen laat, waarna hij zich spoedig verwijdert met zijn lichtje, jufvrouw Groenveld in verwarring met haar vreemden bezoeker in het duister latende, die, daaraan niet gewoon, ietwat strompelende nader kwam.

De vreemde heer bragt haar echter spoedig op haar gemak door den goedigen toon zijner stem, waarop hij zich verontschuldigde over zijn onverwacht bezoek, en zich bekend maakte als de heer van Ingen, die gaarne eens kennis wilde maken met haar kleinzoon, die werkzaam was in de firma van der Slind en Co, waarom hij, hier passerende, eens op was geloopen, hopende hem te zullen treffen, hoewel daar op zulk eenen heerlijken avond wel niet veel kans op was. Onder het uiten dezer woorden was de lamp opgestoken, die den heer van Ingen vergunde het vertrek eens te monsteren. En waarlijk, dat viel niet tegen; aan orde en netheid ontbrak 't hier niet, tot stijfheid toe was de symetrie in het plaatsen der meubelen in acht genomen. Zeker, die meubelen muntten geenszins uit in bevallige nieuwheid; maar toch was er een punt, waarop het oog van den bezoeker langer verwijlde, het kleine tafeltje namelijk, waarop de groote bijbel met zware zilveren sloten neder lag, juist tegenover een deftig mansportret geplaatst, wiens zacht vriendelijke blik met het innigst welgevallen daarop rustte, als wilde hij 't iedereen toeroepen: dat is het ware; houd je daaraan in leven en in sterven. Van daar bepaalde zich zijne aandacht tot het moedertje vóór hem, die met haar hagelwit fijn geplooid mutsje, paars katoen japonnetje, door het breede zwart bombazijnen voortschoot meer dan de helft overdekt, er zoo wel te vreden uitzag, al groefden de rimpels des ouderdoms haar gelaat, dat oom haar terstond rangschikte tot die eenvoudige soort, die, tevreden met hun bescheiden deel, dit genieten met den dankbaren zin, die den geest van het aardsche naar 't hemelsche voert.

Terwijl de heer van Ingen zich de snelheid der gedachte een en ander had opgemerkt, had grootmoeder natuurlijk wat op te redderen gehad; en toen haar bezoeker den loop van zijn gesprek vervolgde, een toon-

Advertentiën.

Getrouwd:

G. M. [illegible]

met

E. [illegible] G. VAN DER SEIJS.

[illegible], 3 Februarij 1858. (431)

Bevallen van eenen ZOON, *C. J. H. Baronesse van Reede van Oudtshoorn, Cornets de Groot.*

PADANG, 24 *Januarij* 1858. (427)

Bevallen van eenen ZOON, *D. W. C. de Graaff*, geliefde echtgenoot van

(417) M. JOHANNES.

RENDENG, 30 *Januarij* 1858.

Bevallen van eene DOCHTER, *J. C. Dezentje,*

(448) CROON.

SALATIGA, 31 *Januarij* 1858.

Bevallen van eenen *wel geschapen* ZOON, *H. de Groot, geb. Bornemann.*

SAMARANG, den 5den *Februarij* 1858. (451)

Bevallen van eenen ZOON, *Z. Soesman, de Vicq de Cumptich.*

SAMARANG, 6 *Februarij* 1858. (435)

Bevallen van eene DOCHTER *M. J. E. van den Broek, geb. Wijnmalen.*

SOERABAIJA, 6 *Februarij* 1858. (434)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *A. W. F. van Hust Chevallier.*, echtgenoote van

(433) K. H. VAN ZADELHOFF.

BOEDHI RADJA (INDRAMAIJOE), 7 *Februarij* 1858.

Bevallen van eenen ZOON, *G. A. S. E. Theben Tervile,* echtgenoot van

(421) MR. S. C. H. NEDERBURGH.

BATAVIA, 11 *Februarij* 1858.

Bevallen van eenen ZOON, *A. C. F. Wijnveldt*, geb. *Loust.*

BATAVIA, 16 *Februarij* 1858. (440)

Eenige kennisgave.

Op den 9den December 1857 ontsliep zacht en kalm te Amsterdam, ten huize van hare zuster, mijne dierbare echtgenoote *Johanna Jozina Dorothea Romswinckel*, in den ouderdom van twee-en-vijftig jaren.

(446) S. DIK, CORNSZ.

SAMARANG, den 12den *Februarij* 1858.

Eenige kennisgave aan familie en vrienden.

Op den 29sten Januarij jl., overleed alhier in het Groot Militair Hospitaal te Weltevreden, den Heer *Charles Louis Jacobson*, in den ouderdom van ruim 21 jaren, zeer betreurd door zijne veelvuldige vrienden.

(426) W. T. FABRITIUS.

Heden overleed onze lieveling, *August Carel Casper.*

J. SCHOMERS.

(447) M. S. STAVERS.

SOLO, den 5den *Februarij* 1858.

VENDUTIE

Op Donderdag den 18den Februarij 1858, voor het Commissiehuis van *Abeelen Dennisson & Co.*, van [illegible] Gel[illegible], Bendy-T[illegible], ron[illegible] en [illegible] Tapijten, Kamferhouten [illegible] Zakken, Boter enz.

(432)

De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van morgen mede verkoopen:

Haantjes Bier, Madera-Wijn, Gort, Vleesch en Spek.

(461) ABEELEN. DENNISON & Co.

AMERICAANSCHE STOELEN,

De ondergeteekende zullen op hunne Vendutie van morgen verkoopen:

eene Factuur Americaansche Bureau-

Tuin-, Salon-, Wip- en Kinder-Stoelen

(472) ABEEELEN, DENNISSON en Co.

VENDUTIE

Maandag 22 February 1858,

Voor een huis in de Beerendrechtslaan, door *van Slooten, Morgan & Co.*

van eenen netten INBOEDEL: bestaande uit Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Stoelen, Tafels, Kasten, Canapés, een expresselijk voor dit climaat vervaardigde Piano van *Collard en Collard*, 2 Bendies, Wagen- en Bendiepaarden, Tuigen en

4 Melkgevende KOEBEESTEN.

(466)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Dingsdag den 23 Februarij 1858 zal in het vendu-lokaal van den heer D. D. van Boeckholtz bij publieke veiling worden verkocht:

IN EEN KOOP

het casco van het Engelsch schip **„Limehouse"** gevoerd geweest door **John Chester** van London, zooals hetzelve alhier ter reede is liggende, met deszelfs *ondermasten, stengen, raas, kluishoutboom* en *Gaffels*, en daartoe behoorend staand tuig, de *spillen* en een zwaar *anker* met circa 40 vadem *ketting*, waarvoor het schip ten anker ligt.

daarna verdeeld in koopjes:

De zeilen en verdere Inventaris, provisien etc.

Informatien omtrent het schip te bekomen bij den heer **G. F. Sulleck** alhier, en wijders te bevragen bij

de Agenten

FRASER EATON & Co.

SOERABAIJA, 6 *Februarij* 1858. (416)

VERKOOP VAN STEENKOLEN.

Op de Vendutie van Dingsdag den 23 Februarij 1858,

zullen de ondergeteekenden voor rekening van belanghebbenden, in *één Koop* verkoopen:

Circa 603 tonnen beste kwaliteit Cardiff Steenkolen, voor stoomgebruik.

liggende in Entrepôt.

(465) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

[illegible] 24 Februarij 1858

Wegens vertrek, voor het Woonhuis van [illegible] M. [illegible], op *Noordwijk*, nabij *Passar Baroe*,

door Van [illegible] Morgan & Co., van diverse MEUBELEN, BENDIES, PAARDEN en eene uitgezochte collectie

Bloemen in Potten,

(4[illegible])

HOUTVENDUTIE.

Op Woensdag, 24sten Februarij 1858,

op het Heemradenplein,

à 2 pCt. Vendusalaris,

van eene Partij *Jatiehouten Balken.*

(470) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

Op Dingsdag den 23 Februarij 1858

voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

à 4 pCt. Vendusalaris,

van diverse LIJNWADEN, een factuur GLASWERK, Japansche KABAAIJEN, gerookt SPEK, enz., enz., (46[illegible])

VENDUTIE

TE

Buitenzorg.

Op Donderdag den 25sten dezer, zullen de ondergeteekenden Vendutie houden te Buitenzorg, *wegens vertrek*, voor het woonhuis van den Wel Ed.-Gestr. Heer J. VAN PABST, *Adjudant van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal*, van eenen keurigen en zoo goed als nieuwen INBOEDEL, bestaande meest uit *Massief Mahoniehouten Meubels*, als:

1 Ameublement met bruin maroquin leder, Tafels, Consoles, 1 Buffet, Damestoiletten, Waschtafels, etc. etc. alles met marmeren bladen; verder: Etagères, Ledikanten, Kasten, Speeltafels, groote Spiegels en Schilderijen, Kroon-, Hang-, Muur- en Tafellampen, porceleinen en kristallen Serviezen, Pleet- en Zilverwerk, Keukengereedschap, etc. etc., alsmede een voor dit klimaat expresselijk vervaardigde Piano, van de fabriek van *de Ruijter* te *Breda*, verder eenen slechts weinig gebruikten Vis à Vis, een Palanquin op Engelsche Veeren, Engelsche Tuigen voor 2 en 4 paarden, Dames- en Heerenzadels etc. etc.

(459) CASSALETTE & Co.

Op Zaturdag, den 27 Februarij 1858

zullen door tusschenkomst van het Vendu-kantoor in de Adsistent-Residentie *Krawang*, door *D. W. Hachtman*, buitengewoon deurwaarder van den Raad van Justitie te *Batavia*, wonende te *Roewakarta* als zijnde mede executie belast, en ten verzoeke van Mr. *H. Beth* qq., Mevrouw de Wed. *de Booser*, geb. *H. ten Hoeff*,

executoriaal worden verkocht:

de roerende goederen,

behoorende tot het MEUBILAIR, en de inventaris, alles toebehoorende aan den Heer *H. A. M. Oosthoek*, wonende op Tjilangkap, alwaar de verkoop zal plaats hebben. (463)

---

tje hooger herhaalde: „ik heb misschien een slecht uurtje uitgezocht om je kleinzoon te treffen, want op zulk een mooijen kermisavond was dit niet te denken," was zij met haar verontschuldigend antwoord dra gereed. Karel gaf niets om de kermis; maar hij kwam nooit voor tien uur t'huis en ik dacht daar alzoo," vervolgde de oude vrouw, meer en meer op haar gemak rakende, „hoe de tijden veranderen. Mijn man was altijd kwart over achten prompt t' huis, dat miste nooit, maar nu is 't heel wat anders; 't is niet, weet uwe, dat de jongen er over klaagt, lieve Heer! ik zou zonde doen als ik dat zei; hij wil er zelfs nooit van hooren; maar toch, voor een jong mensch vind ik 't wat kras, geen oogenblik uitspanning; ook is hij er niet dikker om geworden. Uwé begrijpt, ik zeg dit niet om te klagen; Heere mijn tijd! neen, 't was maar geen blijde dag, toen Karel met de tijding t'huis kwam," en nu volgde een verhaal van haar levensloop, van de achting, die haar man bij de firma genoot, van de vreugde, die zij van zijn peetkind, de eenige haar overgeblevene, smaken mogt; zoo dat oom van Ingen het niet beter kon getroffen hebben voor zijn onderzoeksvisite, want dank zij der praatzucht van grootmoeder, raakte hij zeer spoedig op de hoogte der respectieve betrekking tusschen de van der Slind's en de Groenveld's en kwam er alzoo menig een karaktertrek van Karel voor den dag, waarna hij afscheid van de weduwe nam met de belofte, wel eens weêr te zullen komen.

Zeer ingenomen met het bezoek, bleef juffrouw Groenveld in aangename overpeinzingen achter, en toen zij de lamp, waarmede zij mijnheer in het portaal had bijgelicht, wat neêrgedraaid had, zette zij zich weder aan 't venster, hoewel de vrolijkheid der passage hare aandacht nu ontging.

Tegen tien uur trad Karel binnen, en daar grootmoeder nog niet door zijne komst uit het uutje is opgeschrikt, nemen wij de gelegenheid waar, om, terwijl hij de lamp opdraait, hem nader te beschouwen. Slechts eens ontmoetten wij hem, en dat wel in een opgewonden oogenblik, toen het vooruitzigt op een voordeeligen en gelukkigen werkkring zijn wezen vervrolijkte, en hij zich de toekomst met de helderste kleuren afmaalde. Aan dit zwak was hij gewoonlijk niet onderhevig; van natuur gelijkmatig en bedaard, speelde zijne verbeelding hem slechts zelden leelijke parten, en zag hij de zaken meestal vrij onbevangen in, waardoor de werkelijkheid hem in geen valsch vergulden luister tegen blonk.

Welgemoed en in vrolijke verwachting aanvaardde hij zijne betrekking bij den heer van der Slind; 't werk viel hem ligt; maar een uurtje meer vrijen tijd zou hem welkom geweest zijn, vooral, wijl hij zijn plan om daarmede nog te woekeren, weldra geheel moest opgeven. Buiten het kantoor viel er niets te verdienen; nu, dat vooruitzigt was ook wel wat dwaas geweest, maar de werkkring mogt voordeeliger zijn, aangenamer was hij tot hiertoe niet. Groenveld had wel niet op een familiaar gezellig verkeer op dat groote kantoor gerekend; maar die afgepaste en hooge toon, die strenge terughouding van den heer van der Slind was toch stuitend; ook kreeg hij tot hiertoe zeer weinig inzage in de zaken; zijne correspondentie liep over zeer gewone niets beduidende gevallen (extra zaken behandelde mijnheer of de boekhouder, die zijn vertrouwde scheen), en die correspondentie was, naar Groenveld's meening, den tijd niet waard, dien zij vorderde, en die naar zijn gevoelen zeer kon bekort worden; maar mijnheer van der Slind was een liefhebber van omslagtige vormen en gerekte beleefdheidsformules tot in de handelsbrieven toe; waarschijnlijk, dacht Karel, kan ik dien stijl nog maar niet vatten, althans scheen de duidelijkheid, door menig eene overbodige gerekte omschrijving, zeer benadeeld te worden, waardoor dikwerf herhaalde inlichtingen gevorderd werden. Hij had echter den moed niet zich tegen den van der Slindschen aan te kanten en zette zich dus elken morgen, met vernieuwd geduld, aan de correspondentie neder.

Een type van onverstoorbaar geduld leverde de boekhouder op; de bepaalde tijd van zijn komen en gaan

OPENBARE VERKOOP.

Op 27 Februarij aanstaande

zal het *Suiker-etablissement* TJILANGKAP, afdeeling Buitenzorg, met de gebouwen, daarop verbonden *Gouvernements-kontrakt*, door tusschenkomst van het Vendu-kantoor aldaar, worden verkocht.

Nadere Informatiën te bekomen bij den ondergeteekende.

De Advokaat en Procureur
(471) Mr. F. VAN HEMERT.

In het begin der volgende Maand, dag en plaats nader te bepalen, zullen de ondergeteekende alhier publiek verkoopen:

Een Toerwagen, (Milord) een Reiswagen, een uitmuntend voor den ..... Rijpaard, hoog 4 voet en 5 duim, een ..... vierspan zwarte Paarden, hoog 4 voet en 3 duim, Diverse Meubels en huisraad, den WelEd. Gestr. Heer *J. van Polvt* toebehoorende.

CASSALETTE & Co.

De aangekondigde VENDUTIE

Te *Tjiandjoer* zal plaats hebben op den

1e en 2e Maart aanstaande.

(436)

Op nieuw ontvangen:

PUIKE ROODE EN WITTE

CONSTANTIA-WIJN,

in heele en halve flesschen.

Van dezelfde kwaliteit als de vorige.

Hollandsche TUIN- EN BLOEMZADEN

uit de Maatschappij van Land- en Tuinbouw de MARNE, gevestigd te Wêre

In commissie ontvangen en bij gesorteerde partijtjes te bekomen bij

(4..) W. F. OLLAND.

Balkaartjes.

Nieuw model, geïllustreerd in goud en kleuren. Verguld ..... ƒ 0.25.
in ..... kleuren ..... 0.30.

Verkrijgbaar bij de Boekhandelaren te *Batavia*.

(4..)

Ontvangen per Ned. Schip **Jason**

46 Oxhf. *Bacur wijn.*

(468) VAN RIET en TER GOUW.

PILLEN VAN HOLLOWAY

VERLOTING.

van alle de PAARDEN van de

CIRQUE EUROPÉEN

van de Heeren Berne en Schmidt,

benevens drie Dames-, zes Heeren-zadels en vier Tuigen en Hoofdstellen,

te zamen getaxeerd op eene waarde van ƒ 16,300.

Zij aan wie een der *kunstpaarden* JULIE, DRAGON, FIGARO of PINTER zal ten deel vallen, zullen eene instructie voor de wijze van behandeling ontvangen.

De Loterij zal bestaan uit 6.. loten, waarvan 22 prijzen, als:

N°. 1.	Het school- en kunstpaard	JULIE.	N°. 8.	Het kunstpaard	PINTER.
2.	Het schoolpaard	DRAGON.	9.	Het manègepaard	BELLA.
3.	Het school- en kunstpaard	FIGARO.	10.	Een paard met bendie en tuig.	
4.	Het school- en voltige paard	AUSTRALIE.	11.	Een dito	dito.
5.	Het manègepaard	BELLOTE.	12.	Drie Dameszadels.	
6.	Het „	COQUETTE.	13.	Zes Heerenzadels.	
7.	Het „	BLOCK.	14.	Vier tuigen en hoofdstellen.	

De loten zijn à ƒ 25,— te bekomen bij den boekhandelaar H. M. VAN DORP & Comp., alhier, te *Samarang* bij den Heer G. C. T. VAN DORP, *te Soerabaija* bij de Heeren ..... & Co., te *Passaroean* bij de Heeren WEIJERMANS & Co., te *Djocjocarta* bij den Heer LAGARDERE.

De trekking der loterij zal binnen eene maand plaats hebben, bij eene laatste voorstelling die nader door de dagbladen zal geannonceerd worden.

Batavia, Januarij 1858. BERNE & SCHMIDT.
(433)

STRAATLANTAARNS

uit de fabriek van JANDAS, te *Samarang*, bij

(445) JOHN PRYCE & Co.

Mme Jve COQUELIN,

Wegens vertrek,

Verkoop van verschillende goederen tegen verminderde prijzen.

(4..)

TOKO RIJSWIJK.

Per Jason ontvangen:

kleine zoetemelksche Kaasjes.

(428) J. C. SATJERS.

Puike Koffij

in ¼ picols.

bij

(430) LOURAN & VAN WALCHREN.

Pas Ontvangen:

diverse soorten MOESELWIJN,

waaronder het merk **Moselblümchen.**

(469) VAN RIET en TER GOUW.

Balboekjes,

Ivoor met zilver.

Wijn- en Grog-Glazen,

met zilveren voet.

Pas ontvangen bij

(423) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

TE KOOP OF TE HUUR

Het PAKHUIS, thans geoccupeerd wordende door de firma *Dummler & Co.*; te aanvaarden met Maart a. s.
Adres

(422) GAGGER & Co.

TE KOOP

Een span goed gedresseerde en zeer fraaije overwalsche harddravende wagenpaarden, Prijs ƒ ..00,—.

(454) ABERMAN DENNISON & Co.

[illegible] nooit een minuut overschreden of bekort. Na [illegible] gewonen slependen en dollen morgengroet, eerst [illegible], nadat de kantoorjas was aangetrokken, werd de bril een paar minuten afgeveegd, de geelende en [illegible] lessenaar ontsloten, die des boekhouders geheimen bewaarde, om, na eenige uren het licht te hebben genoten, dat juist boven dien lessenaar niet zeer helder straalde, weder door den geheimbewaarder achter het nijdige slot verzekerd te worden, waarna de man den bril afveegde, in 't huisje borg, langzaam de kruk onder den lessenaar schoof, die wel nooit om[illegible], zoo als de zetels van de jongere klerken, maar [illegible] klagend geluid voortbragt; altijd voor hij [illegible] kantoorjas uitgetrokken had, zijn groot uitstaande [illegible] [illegible], even [illegible] jongste [illegible] Groenveld, eene [illegible], die 't Karel onmogelijk maakte, [illegible] met den man aan te knoopen en te onderzoe[illegible] volgens den jongsten klerk, [illegible] deel neêrschrijven, [illegible] trek van [illegible] op zijn gelaat [illegible] buiten dezen cirkel even [illegible] [illegible] van verandering op 's mans [illegible] Karel op, wanneer een der jongste klerken [illegible] over hem geplaatst, het waagde door [illegible] invallen, de heerschende stilte [illegible] en domme ernst te verbreken; dan zag men des boekhouders neusgaten ietwat wijder opengesperd, terwijl de blik des vieroogigen grimmig genoeg was, om een tweeden grap van de jeugdige lippen tot de keel terug te dringen.

[illegible] achtte zich gelukkig niet tegenover dien automaat geplaatst te zijn; op zijn lessenaar viel 't licht helder neder, en liever zag hij de plaats tegenover zich ledig, dan ingenomen door zulk een [illegible] lend wezen, dat al, wat naar gloed en leven zweemde, door zijn adem versteende. Na dezen vlugtigen blik op het kantoor, kan 't ons niet verwonderen, dat Karel, 't huis komende, nooit veel aan grootmoeder te vertellen had, en, weinig nieuws van haar verwachtende, spoedig met eenige lectuur voor den dag kwam, die beiden aangenaam mogt bezig houden; zoo ook heeft Karel nu, terwijl grootmoeder was ingedommeld, zich aan de tafel nedergezet met *Bulwers the last days of Pompei*, voor zich, en het bijbelsch magazijn naast zich, dat straks ten gelieve van grootmoeder de beurt zal krijgen. Doch het onverwacht bezoek verhinderde de lectuur en de avond verliep onder mededeelingen en gissingen, want grootmoeder had vergeten mijnheers adres te vragen, en hare persoonsbeschrijving was ook al niet van de duidelijkste, zoodat Karels vermoeden, of 't ook mijnheer van Ingen, de toeziende voogd van zijn aanstaanden patroon, zijn kon, niet geheel zeker werd.

Intusschen begaf hij zich den eerstvolgenden Zondag op goed geluk naar diens woning, waar hij welkom geheeten werd en spoedig regt op zijn gemak kwam, zoodat de tijd omvloog onder het bepraten van verschillende onderwerpen en hij zich later over zijne vrijmoedigheid verwonderde, waarmede hij dien morgen alles had durven bespreken.

„Was dat mijn patroon!" dacht hij onder 't naar huis wandelen, dat zou een ander kantoor geven! daar zou je nog wat van profiteren ook, de man heeft een helderen blik en, hij moge dan zelf geen zaken doen, hij heeft er toch kennis genoeg van; en wat een gulle, eerlijke toon! zonder eenige hoogheid voorlort hij opening en vertrouwen tevens."

(Wordt vervolgd).

Avec permission de M. l'Adsistent-Resident de Buitenzorg.

LE

Cirque Européen

à Buitenzorg.

DONNERA LA TROISIÈME REPRÉSENTATION

Vendredi ... Courant.

Le programme fera connaître le détail des exercices

Prix des Places:

Un Cavalier ou une Dame . . . . . f 3.—
» Enfant . . . . » 2.—
» Javanais . . . . » 1.—

Les représentations auront lieu les *Mardi* et *Vendredi* de chaque semaine. (458)

Avec l'autorisation de M. le Résident de Batavia.

VENDREDI, 19 FÉVRIER 1858.

En honneur de la Fête

de

SA MAJESTÉ LE ROI!

LE COSMORAMA

SERA OUVERT CE JOUR LA SEULEMENT,

à 7 heures du soir.

PRIX D'ENTRÉE ORDINAIRE.

Prix ... pour les CHINOIS et pour les MALAIS:

Chinois . . . . f 1.
Malais . . . . » 0,60.
Enfants Chinois et Malais . . . . » 0,30.

(443)

WORDT GEZOCHT

Een *Gezagvoerder*, liefst *Inlandsch Kind*, voor de schoener *CHIEFTAIN*, varende tusschen *Billiton* en *Batavia*, tractement naar bekwaamheden.

Adres

(438) REIJNST & VINJU.

Wordt Verlangd

tegen vrijen overtogt naar Nederland een repatriërend ... die ... zich aan boord met de behandeling der ... belast ...

Reflecterenden adresseren zich tot

de Agenten,

(441) DE WEERDT, RUIJL & Co.

TE HUUR

Op 1 April *e. k.* het HUIS in de *Gang Petjenongan*, thans bewoond door den Heer *Simons*. (457)

SPAARBANK

te Batavia,

Opgerigt door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indië.

Commissarissen voor de Spaarbank maken bekend dat, volgens het nader publiek te maken verslag van den staat der Bank, bij de onder ultimo December jl. afgestane rekening over het 1ste boekjaar der Bank, aan de inleggers over de maanden *Augustus* en *September* 1857, over de in die maanden gestortte kapitalen, boven de gewaarborgde rente van 4%, zal worden te goed gedaan eene rente van 6% 's jaars, of te zamen 2½ % over het laatste kwartaal 1857. Deze renten zijn op de rekening der inleggers ingeschreven en kunnen naar verkiezing ontvangen, of als nieuwe inlage bij de Bank gelaten worden.

Met herinnering aan art. 16 en 23 van het reglement, worden belanghebbenden uitgenoodigd, om hunne inlegboekjes op den 16den en 17den Maart aanstaande ter bijschrijving aan den Penningmeester, den Heer *J. van Lennep*, aan te bieden.

Commissarissen voornoemd,
TH. F. SCHILL,
Voorzitter.
D. JANNETTE WALEN,
Secretaris.

(455)

Een NEDERLANDER, voorzien van getuigschriften, bekend met de Boekhouding en Suikerkultuur, verlangt eene plaatsing op eene Suikerfabriek.

Adres onder Lr. B. A. bij den Boekhandelaar

(444) H. M. VAN DORP.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een probaat middel voor gebrek aan *spijsvertering* en *leverkwaal*. M. . . Z. . . . . . . , te *Appingadam*, leed sedert langen tijd sterk aan leverkwaal en gebrek aan spijsvertering. Onderscheidene bekwame geneesheeren verklaarden dat zij de teering had, en hare vrienden wanhoopten aan haar herstel, te meer omdat alle aangewende middelen zonder eenig gevolg bleven. Ten laatste begon zij de pillen van Holloway te gebruiken, welke spoedig haar gestel aanmerkelijk verbeterden, en haar ligchaam zuiverden. Eindelijk was zij volmaakt hersteld, en bevindt zich thans beter dan ooit. Deze pillen zijn ook zeer heilzaam bij ongesteldheid van de maag en ingewanden.

Deze beroemde pillen, alsmede de Holloway-zalf zijn op franco aanvrage te bekomen tegen de ondervolgende prijzen, *à contant*:

Doosjes pillen à f 1.— f 3.— f 5.—.
Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.—.

Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworejdo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Souracarta » W. Veldman.
» Salatiga » J. Vallette.
» Tagal » Wed. Bort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Samarang » H. L. de Lyon, V. H. Noman, Kolff & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (414)

H. M. VAN DORP, te Batavia.

Op nieuw ontvangen:

Eene sortering der nieuwste modellen van

Gouden- en Palissanderhouten Lijsten,

de laatste uitgesneden, met en zonder gouden banden, per voet van f —.50 à f 1,50.

Gemaakte Vergulde Lijsten

met Glas.

(375)

H. M. VAN DORP, te Batavia.

Tooneelkijkers, Verrekijkers, Barometers, Thermometers, zak- en groote ***Microscopen, Passers*** etc.

Perry- en ... ***Inktkokers***, ... ***Inktkokers.***

Fraaije ***Kantoorboeken*** in verschillende Formaten en Banden.

Fijne en ordinaire ***Schrijf- en Postpapieren***, groot en klein Mediaan, Rojaal en Imperiaal Velijn Schrijf met en zonder Dwarslijnen.

Vergulde Lijsten, gemaakt en per voet.

Eene groote sortering ***Galanterie-Papier*** van de meest gezochte nommers.

Tooverlantaarns *à* ***f 30*** *à* ***f 40.— Jeux de Société***, 29 Gezelschapsspellen bij elkander ***f 130.—***

Stephens blue Black Ink, Blackwoods and ***Alvarie Schrijf*** en ***Copiëer Inkt, Guyots Encre de petite vertu.***

Blaauwe en ***roode Inkt, stempel Inkt*** met ***Stempeldoos*** en ...

Unique Pocketpens, met Inktkoker in den houder.

Rood, wit en ***zwart Conté*** No. 1 en 2, rond en vierkant.

Doosjes, Harders Penseelen, Kwastjes voor Orientalisch Schilderen, gewone ***Penseelen*** en verdere ***Teekenbehoeften.***

Fijne en ordinaire ***Teeken- en Verwdoozen.***

Teeken- en ***Decalqueerpapier*** en ***Decalqueerlinnen.***

Mitchells Pens, Lit. M. D. S. G. T. etc.

Turquey Quill Pens, Magnum bonum Pens, Balance Spring Pens etc. etc.

(459)

H. M. VAN DORP te Batavia.

Tot opruiming worden tegen **zeer verminderde prijzen** aangeboden:

THERMOMETERS *à Maximum*	. . .	f 15,—
» *à Minimum*	. . .	» 12,—
» *baden*	. . .	» 12,—
» *ijzer*	. . .	» 12,—
» *kast*	f 6, à	» 8,—
Kalkpassers met Trekpen en Potlood	. . .	f 20,—
Orrices en andere Passers, Trekpennen etc. van		f 2, en hooger.
Stalen meetlijnen	. . .	f 15,—
Een fraaije, zeer volledige mikroscoop	. . .	» 90,—
Veldkijkers voor Officieren, Reizigers en Liefhebbers van de jagt	. . .	f 25,—
Stereoscopen van Palissander en Mahonyhout	. . .	» 9,—
Photographie op glas	. . .	» 3,—
» papier	. . .	» 2,—
Luchtmeters	. . .	» 40,—
Barometers Aneroïde	. . .	» 45,—

(474)

H. M. VAN DORP te Batavia.

DE HOLLANDER, Handleiding bij de beoefening der Maleische Taal en Letterkunde f 10,—
ROORDA, Javaansche Grammatica, 2 dln. f 20,—
DE WILDE, Nederduitsch-Maleisch en Soendaasch Woordenboek f 14,—
GERICKE, Javaansch-Nederduitsch Woordenboek f 35,—
WINTER, Javaansche Zamenspraken f 12,—

(433) *Alle goed gebonden.*

Van Haren Noman & Kolff.

Ontvangen:

PROPATRIA PAPIER van de fraaiste en deugdzaamste kwaliteit, expresselijk voor Indië (op naam hunner firma's), geschept tegen de billijkste prijzen.

TEEKEN-PAPIEREN: Engelsch *Whatman* en *Hollandsch dubbel olifants* (het grootste der bestaande formaten).

Zeer goedkoope VELIJN SCHRIJF-, voorts POST-, KARDOES- en andere Papier-soorten.

Monsters te bevragen. (425)

ABONNEMENTEN

OP HET

ZONDAGSBLAD

(Wekelijksche Courant.)

Bevattende het merkwaardigste nieuws in Europa.

Aglaja,

Dames-modejournaal met handwerken.

Nederlandsche Spectator,

van den ouden Heer SMITS, met karicatuurplaten.

Worden aangenomen te Batavia en Samarang bij

(424) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

... *vertrekkende* ...

... *in heeft een plaats* ...

H. C. Bekking. (430)

kapitein adjudant *Van Pabst.* (449)

STOOMSCHIP PADANG

zal 2 maal 24 uren na aankomst der ...

Een der **STOOMSCHEPEN** zal 24 uren na aankomst der mail naar *Samarang* en *Soerabaja* vertrekken, welk STOOMSCHIP op deszelfs terug reis naar hier *Samarang* en *Cheribon* zal aandoen.

Een der **STOOMSCHEPEN** zal op den 26sten dezer naar *Muntok, Riouw* en *Singapore* vertrekken.

Informatien bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 16 *Februarij* 1858. (442)

SARA ALIDA MARIA

Kapt. G. Stapert.

Het bovengenoemd, bijzonder fraai ingerigt Nederlandsch schip bestaat nog gelegenheid voor *Eene kleine familie* of *enkele personen* tot passage naar Nederland.

Informatiën bij den gezagvoerder in het *Marine-Hôtel* en bij

de Agenten

(429) B. KOPERSMIT & Co.

... **BATAVIA.**

Naar men verneemt, zal er, bij gelegenheid van 's Konings verjaardag, op Vrijdag den 19den aanstaande, des morgens ten zeven ure, eene groote parade op het Waterlooplein worden gehouden, waartoe de gezamenlijke troepen der verschillende wapenen, te Weltevreden en Meester-Cornelis in garnizoen, zullen vereenigd worden.

Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal zal deze wapenschouwing in persoon bijwonen.

De schutterij zal geen deel nemen aan deze parade. Men hoopt dat deze militaire vertooning met schoon weder zal begunstigd worden.

— Op Zondag, den 14den dezer, des morgens omstreeks 8 ure, is, in de rivier achter het *Laboratorium* te Weltevreden, opgevischt het lijk van den korporaal Zingelenberg, van het 10de Bataillon Infanterie. Sedert den vorigen dag was die persoon vermist, doch het is onbekend, waaraan zijn ... toe te schrijven ...

Samarang, 12 Feb. Per Rijks stoomschip *Gedeh*, kapt. ter Zee Stuerling, zijn alhier van *Rio Janeiro* aangebragt en werden gisteren, onder gewapend geleide, afgezonden 16 arrestanten (schepelingen en soldaten), die, voor als vroeger gemeld is, aan boord van het barkschip *Susanna*, kapt. J. Kuit, op de reis van *Holland* naar *Batavia*, hadden gerebelleerd en daarna te *Rio Janeiro* waren aan wal gezet en in verzekerde bewaring achtergelaten. *(Sam. Cour.)*

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 17 Februarij 1858, N°. 14.

Cheribon. Gedurende de maand Januarij is in deze residentie, ten gevolge van zware regens en daardoor ontstane overstroomingen, veel schade aangerigt aan de wegen, bruggen, enz.

De groote postweg nabij het poststation *Wadas* is overstroomd en daardoor een groot gedeelte der dijken links en regts van den weg weggespoeld, terwijl eenige boomen van de telegraaflijn zijn omgerukt.

De weg en de dijken ter hoofdplaats *Cheribon* zijn beschadigd.

De bruggen over de rivieren *Djakapekik* en *Kali tjandong*, nabij *Aslana*, op den grooten binnenweg van *Cheribon* naar *Indramaijoe*, zoomede de brug over de rivier *Winong*, nabij de suikerfabriek *Glaganridang*, zijn, ten gevolge van instorting en wegspoeling der aarde aan de zijde der landhoofden, beschadigd.

De dammen in de rivieren *Kali tandjong* en *Sirengas* zijn doorgebroken, waardoor de weg is overstroomd.

Vele bruggen aan den grooten postweg van *Cheribon* naar de grenzen der residentie *Preanger Regentschappen* hebben door bandjirs veel geleden en vorderen dringend voorziening.

Te *Tjiamis*, afdeeling *Galoe*, heeft, op den 26sten dier maand, een hevige regen, vergezeld van een sterken wind, belangrijke schade aangerigt.

De pendoppo van den regent dier afdeeling is tot aan de logeervertrekken, benevens eenige bijgebouwen ingestort, hetgeen een verlies aan huisraad, rijtuigen, enz., van ƒ 6 228.60 heeft veroorzaakt.

Bij de instorting dezer vertrekken verloor een knaapje het leven en werden vijf personen gewond.

De assistent residents woning, zoomede het kantoor hebben schade bekomen.

Van de inlandsche bevolking zijn ingestort en vernield: 58 woonhuizen, 26 padi loemboengs, 65 paardenstallen, buffelkralen en andere kleine opstallen, benevens 300 verschillende vruchtboomen, waarvan de waarde geschat wordt op ƒ 1224,60. De schade aan wegen en bruggen is zooveel mogelijk hersteld.

Nog valt te vermelden, dat op den 2den Januarij de bliksem is geslagen in de misdjid te *Sindang*, welke daardoor onbruikbaar is geworden. Op de hoofdplaats *Cheribon* werd mede de woning van eenen chinees door den bliksem, op den 30sten dier maand, beschadigd.

Sumatra's Westkust. De berigten over de maand Januarij jl. behelzen het volgende:

Padang. Van de kwaadwilligen, die onzen post te *Singkel* bedreigden (zie ons nummer van 9 Januarij), zijn de hoofden, *Radja Oeda* en zijn broeder *Sin a Ali*, zonen van den in 1840 verdreven radja van *Tapoes*, benevens hun gastheer en heeler van dat plan, te *Padang* aangebragt.

Te *Lagoendi* wordt veel olie en rijst uit de binnenlanden als handelsartikelen aangevoerd. Er is daar reeds meer rijst uit het binnenland van de hand gezet dan ooit te voren, terwijl de helft van den oogst als voorraad blijft bewaard. In dit jaar zal dan ook geen invoer van rijst voor de bezetting noodig zijn, vermits het land ruim in de behoefte zal voorzien. Olie zal in dit jaar veel uitgevoerd kunnen worden.

De proeven genomen in de *Padangsche bovenlanden* met Amerikaansche maïs hebben niet aan de verwachting beantwoord. Alleen te *Padang Pandjang* erlangde men schoone vruchten, die, na den derden oogst, nog goed zijn. De groei is iets langzamer dan die van de inlandsche maïs, hetgeen welligt is toe te schrijven aan de minder goede hoedanigheid van het zaad. Men wil eene nadere proef, doch met goed zaad, nemen.

Onder het rundvee in de residentie *Padang Pandjang* heerschte eene epidemie, die het vleesch, als voedingsmiddel, schadelijk doet zijn. Het verkoopen van dat vleesch is daarom verboden.

Benkoelen. De hevige noordweste winden hebben aan de gouvernements gebouwen veel schade toegebragt

Billiton. De berigten over de maand December 1857 behelzen, dat aan het te veld staande rijstgewas veel schade is aangerigt door wormen en andere insecten. De mijnen hadden overvloedig water en hebben daardoor allen kunnen werken.

Den 25sten van die maand geraakte de Ned.-Indische schoener *Chieftain* op lager wal, doch kwam den volgenden morgen, door de hulp van een honderdtal sekas met hunne praauwen, weder vlot. Ofschoon het schip weinig heeft geleden, zal het, alvorens weder in zee te kunnen steken, moeten timmeren.

Celebes en Onderhoorigheden. Den 5den Januarij jl. verliet Z. M. stoomschip *Amsterdam*, kapitein-luitenant ter zee *A. de Vries*, de reede van *Makasser*, met de kruisboot No. 23 op sleeptouw en met doel om, na te *Bonthain* de kruisboot No. 3 afgehaald en mede op sleeptouw te hebben genomen, naar het eiland *Floris* te stoomen en de aldaar, volgens een onlangs ingesteld onderzoek, nog aanwezige en in slavernij verkeerende zes schipbreukelingen, van de in die streken verongelukte schoener *Kapoetran* (waarover is gehandeld in onze nummers van 6 en 24 Junij 1857) te bevrijden.

Aan boord van de *Amsterdam* hadden zich ingescheept de 2de luitenant der infanterie, *F. J. W. Mekern*, met 25 inlandsche militairen uit het garnizoen te *Makasser*, benevens de luitenant der Maleijers.

Den 9den Januarij kwam het stoomschip met de kruisbooten te *Abaie* (eiland *Floris*) aan. Zonder moeite gelukte het daar een in het bezit van zekeren *Abdullahi* gevonden Javaan van de *Kapoetran* terug te bekomen, terwijl men tevens van *Abdullahi* te weten kwam, dat nog vijf schipbreukelingen in het bezit waren van den radja van *Toto* in de *Gamong-baai*.

Den 11den stoomde de *Amsterdam* derwaarts. De schipbreukelingen werden echter niet aangetroffen, doch daar het duidelijk bleek, dat de genoemde radja aan de gevangenneming der équipage van de *Kapoetran*, die in de *Gamong-baai* vergaan was, schuld had, werd besloten hem eene tuchtiging te doen ondergaan.

In den morgen van den 14den werd een landingsdetachement naar den wal gezonden, te zamengesteld uit 122 manschappen, onder den luitenant ter zee 1ste klasse *J. C. H. van de Velde*, onder wiens bevelen stonden de luitenant ter zee 2de klasse *J. M. L. A. P. Wirix*, de 2de luitenant der infanterie *Mekern*, de adelborst 1ste klasse *A. F. van Suchtelen*, de officier van gezondheid der 2de klasse *C. T. T. Hommel*, en, als vrijwilliger, de officier van administratie *B. M. E. Crevecoeur*.

Het detachement rukte op, voorafgegaan door den luitenant der infanterie *Mekern* met zijne 25 inlandsche soldaten *en tirailleur*, tot aan den voet der hoogte, waarop de kampong *Toto* gelegen was.

Op dezen togt, langs een allermoeijelijkst terrein, werd het detachement verscheidene malen door vijanden verontrust, die, onder veel geschreeuw, eenige schoten met geweer en pijl en boog op hetzelve deden. Zij werden echter door een goed onderhouden tirailleurvuur telkens op de vlugt gejaagd.

Aan den voet der hoogte, waarop de kampong *Toto* gelegen was, gekomen zijnde, rukte een gedeelte der troepen stormenderhand tegen de kampong op. Dezelve werd echter verlaten gevonden en, nadat de troepen eenige oogenblikken hadden uitgerust, in den brand gestoken.

Op den terugtogt werden de troepen weder door vijandelijke kogels en pijlen beschoten; onze troepen beantwoordden deze schoten echter met dat gevolg, dat men verscheidene vijanden zag vallen. Niemand der onzen werd bij die gelegenheid zwaar gekwetst of gewond.

Tegen 1 ure van dien dag was het detachement weder in de beste orde aan boord van de *Amsterdam* teruggekeerd. (*Jav. Cour.*).

STATEN-GENERAAL.

(Zitting van 30 November).

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over de conclusie der commissie, in wier handen gesteld is het regeringsverslag van het beheer en den staat der *Oost-Ind.* bezittingen over 1854. De conclusie strekt, dat het verslag der commissie worde gedrukt en rondgedeeld en een afschrift daarvan worde verzonden aan den minister van kolonien.

De heer *ter Bruggen Hugenholtz* vestigt de aandacht op een geschrift van den heer *A. J. F. Jansen*, resident van *Menado*, vooral ten aanzien van het daarin voorkomende over de *Solo-eilanden* en de zeerooverijen in die streek. Hij dringt daarbij aan op het nemen van krachtige maatregelen tegen de zeeroovers in den *Ind. Archipel.*

De heer *Klout van Soeterwoude* vraagt, of er in den laatsten tijd maatregelen zijn genomen, om de verdedigingswerken van *Java* in een goeden toestand te brengen en te houden, hoe het daar met onze zee- en landmagt gesteld is, en of de ruimte van de geldmiddelen, waarover men zich mag verheugen, geen nadeel toebrengt aan de noodzakelijkheid, die bestaat, dat de regering zorg drage, dat *Indië* ook uit dat oogpunt in onverhoopte moeijelijke omstandigheden geen hinder ondervinde. Uit een zedelijk oogpunt vraagt hij *ten eerste*, of er, bij keuze of bij bevordering, op de zedelijke gedragingen ook van ondergeschikten worde gelet, daar hij dit het beste middel beschouwt, om ons gezag in *Indië* te handhaven. — *Ten tweede* vraagt hij, of de regering voortdurend vrijheid wil laten tot verkondiging van het Evangelie. Hij raadt de regering zich te spiegelen aan hetgeen in *Engelsch Indië* gebeurd is en dat zij zich wachte van het geloof der Mohamedanen in de hand te werken.

De *Minister van Kolonien* zegt: De noodzakelijkheid tot bestrijding van de zeerooverij wordt door de regering ten volle erkend, en zoo ze nog niet krachtdadig is tegengegaan, dan is het alleen daaraan toe te schrijven, dat de strijdkrachten, vooral van de marine, waarover men tot hiertoe kon beschikken, nog niet toereikende waren, maar de regering heeft het stellige voornemen om, zoodra die middelen daar mogten aanwezig zijn, hetgeen men hoopt, dat in den loop van het volgende jaar het geval zijn zal, die zeerooverij krachtdadig te beteugelen. In antwoord op den tweeden spreker zegt de minister, wat de vragen op het materieel gebied betreft, dat sedert den aanvang van September 1856 tot November 1857, ruim 5000 Europeanen naar *Oost-Indië* zijn vertrokken, ten einde daar het leger te versterken en dat zij eerlang nog door eenige honderdtallen zullen worden gevolgd. Men zal daaruit ontwaren, dat de Europeaansche krijgsmagt eene groote versterking heeft bekomen. Wat de marine aangaat, zijn ambtgenoot heeft hem verzekerd, dat, zoo hij geen teleurstelling mogt ondervinden, de *Ned. Ind.* regering in het volgend jaar zal kunnen beschikken over een getal van 18 oorlogsstoomschepen. Ook ten aanzien van de geldmiddelen, kan hij de meest geruststellende mededeelingen doen — Wat aangaat de vraag of bij keuze of bevordering van ambtenaren op hunne zedelijke gedrag gelet wordt, bestaat er bij hem, minister, te dien aanzien geen twijfel. — Ten opzigte van het godsdienstige, de verspreiding van het Evangelie, de regering handhaaft te dien aanzien het onzijdig standpunt. Het zou niet alleen hoogst gevaarlijk, maar zelfs onpligtmatig te achten zijn, zoo de regering van dat standpunt afweek. Dat zou strijdig zijn met de voorschriften van het regeringsreglement. De regering moet zich van allen gewetensdwang onthouden. Ieder belijdt met volkomene vrijheid zijne godsdienstige gezindheid. Dat voorschrift wordt door de regering in het oog gehouden. Maar wat de regering, behoudens dat standpunt, doen kan tot bevordering, tot verbreiding van het Evangelie, wordt door haar, en op hoogst voorzigtige wijze gedaan. Wat de oorzaken van den opstand in *Britsch-Indië* betreft, of die toe te schrijven is aan toegeefelijkheid voor het Mohamedaansch geloof of zucht tot verbreiding van het Evangelie, de min. heeft over deze zaak veel gelezen, den loop van den betreurenswaardigen toestand nagegaan, maar hij weet niet bepaald aan te wijzen, welke de hoofdoorzaak is van die, tot hiertoe militaire, rebellie. Het heeft hem intusschen genoegen gedaan, dat de vorige spreker erkend heeft, dat de regering de zendelingen heeft toegelaten. De gouverneur-generaal geeft hun de grootst mogelijke vrijheid en heeft hun zelfs tot bestrijding van reiskosten tegemoetkoming verleend. Intusschen moet de regering steeds beoordeelen, waar de zendelingen kunnen worden toegelaten. Hij houdt zich echter overtuigd, dat de gouverneur-generaal ook ten deze de meeste voorzigtigheid en beleid in acht neemt. Alvorens te eindigen, meent hij bij deze gelegenheid nog te moeten wijzen op een maatregel des konings, ten aanzien van het onderwijs van de inboorlingen genomen. De som, die tot dusver voor het onderwijs van de inlandsche kinderen verstrekt werd, was niet voldoende. Met het oog op de voorschriften van het regerings reglement, heeft de minister gemeend, de kosten van het onderwijs, zoo voor het materieel als het personeel, te moeten nemen voor rekening van den staat. Dat zal nu wel eene aanzienlijke uitgave vorderen, maar daardoor zal krachtig worden medegewerkt, om het onderwijs onder de inlandsche bevolking te verbreiden.

Hierop is de conclusie van het rapport der commissie, zonder stemming *aangenomen* en derhalve besloten, dat het bij afschrift zal worden verzonden aan den min. van kolonien.

Het ontwerp litt. A tot verdere regeling van het muntwezen in Nederlandsch-Indië.

(Zitting van 10 December).

De heer *van Zuylen van Nyevelt* herinnert, dat hij in 1852 zich verzet heeft tegen de toenmaals voorgestelde regeling van dit onderwerp. Dat onderwerp is destijds afgestemd. Indien hij in 1854 de eer had gehad lid der kamer te zijn, zou hij zich ook destijds tegen de nieuwe voordragt verklaard hebben en hij gelooft dat, wat er in deze zaak sedert ondervonden is, zijne stem zou geregtvaardigd hebben. Immers, volgens het plan van 1854, zou het herstel binnen 3 jaren tot stand moeten zijn gebragt, niettemin zijn wij alsnog op dezelfde hoogte of liever wij zijn achteruit gegaan. Immers men had zich in 1854 een weg afgebakend, een plan voor oogen gesteld en de middelen, tot bereiking daarvan, aangewezen. En wat blijkt nu: dat het plan inpracticabel en de hulpmiddelen onvoldoende zijn. Hij heeft ook met verbazing gezien, dat de regering zelfs niet wil bevorderen de invoering van een meer gemakkelijk en minder kostbaar middel van herstel. Hij rangschikt daaronder het plan in het voorloopig verslag aangewezen, tot voorloopige inwisseling der in circulatie zijnde duiten tegen 120 op den zilveren gulden, en de latere wederuitgifte van duiten tegen 200 op dien gulden. De regering heeft in de mem. van beantw. erkend, dat dit denkbeeld van gewigt was, en dat het zelfs den grondslag uitgemaakt heeft van het wets-ontwerp op 1851/52. Het denkbeeld was inwisseling van al de Indische duiten op een bepaald weinig verwijderd tijdstip en door wederuitgifte daarvan, na afloop der inwisseling, tegen eene waarde, nagenoeg overeenkomende met die der nieuwe koperen pasmunt, in dien zin, dat voor elke 120 duiten een zilveren gulden gegeven werd, en de duiten weder uitgegeven wierden als halve cents. Spreker nu beveelt dat denkbeeld nader aan en wederlegt daarbij de onderscheidene gronden, in de mem. v. beantw. er tegen aangevoerd, als daar zijn, het verschil van de koperprijzen vroeger en thans; het gevaar voor sluikerij; de omstandigheid, dat de buitenbezittingen reeds eerlang voorzien kunnen zijn van nieuwe pasmunt en nog andere redenen, in de memorie opgegeven, waartegen spreker zijne argumenten overstelt.

In de tweede plaats, beveelt hij alsnog een middel, om het herstel van het Indisch muntwezen minder kostbaar te maken, de uitgifte van een zeker bedrag aan papier. Ook daartegen heeft de regering bedenking gemaakt, doch spreker moet daaromtrent blijven verschillen. Overal waar de enkele zilveren standaard is uitgevoerd, beschouwt hij den omloop van een zeker bedrag papier als een onontbeerlijk ingredient eener goede geldcirculatie. Hij bestrijdt het beweren der regering, dat daartoe een spetiefonds of een depôt zou noodig zijn, zoodra dit papier in 's lands kas werd aangenomen en vreest volstrekt geen ongerief uit zoodanigen maatregel, die daarentegen de kosten van herstel zeer zou verminderen. De regering erkent zelfs in zekere mate de doelmatigheid, als zij zegt er op bedacht te zijn geweest, om van de Javasche bank bij de verlenging van haar octrooi, dat in 1858 ten einde loopt, eenig voordeel te bedingen voor het voordeel, dat zij geniet tot uitgifte van papierengeld. Maar dan vraagt spreker welke redenen er kunnen bestaan, dat niet de staat op zijn standpunt zich de voordeelen geheel en al verschaffe aan zoodanige uitgifte van papier verbonden. Spreker maakt zijn stem afhankelijk van nadere inlichtingen.

De *Minister van Kolonien* heeft zoowel de redevoering van 1852 als die van heden, door den vorigen spreker gehouden, met de meeste belangstelling nagegaan Hij wil niet ontkennen dat, wanneer de zaak van het Indisch muntwezen in een anderen toestand was, hij sommige van die denkbeelden zeer zou beamen, maar meent, dat nadat de wet van 1854 is vastgesteld, hij het niet op zijne verantwoording mag nemen, om nu van het toen aangenomen plan af te wijken en een ander stelsel er voor in de plaats te stellen. Hij mag wijders niet toegeven, dat de zaak is achteruit gegaan, maar durft met de mem. van toel en beantw. in de hand veeleer op vooruitgang wijzen. Hij treedt in nadere uiteenzetting van het stelsel van 1854, zooals het door de wetgevende magt is aangenomen en van de wijze van uitvoering er aan verbonden. Hij erkent, dat het herstel van het Indisch muntwezen belangrijke offers kost, maar gelooft dat eene zaak van dergelijk gewigt wel offers waardig is. In den verderen loop zijner argumentatie heeft hij vooral op het oog aan te toonen, de noodzakelijkheid tot uitvoering der wet van 1854, volgens de hierbij aangenomen beginselen; bepleit het nuttige der vernieuwing van het octrooi der bank en beantwoordt ook de aangeprezen papier-circulatie met het argument, dat de regering gebonden is aan het plan van uitvoering, eenmaal door de wetgeving aangenomen.

De heer *Hugenholtz* bestrijdt juist dat gezigtspunt, ontleend aan het standpunt van 1854. Hij wijst er op dat, bij de vaststelling der wet van 1 Mei 1854, politieke passien in het spel waren en dat toen de krachtige vertoogen tegen die wet gezegd werden van *zekere zijde* te komen. Hij vraagt: als bij de regering de overtuiging vast staat, dat zoodanige wet op geene goede gronden rust, als de regering zelf erkent, dat er leemten in zijn, of dan de vertegenwoordiging verantwoord is met hare goedkeurende stem te gronden op dien vroegeren maatregel. Hij releveert vervolgens eenige punten uit de rede van den heer *van Zuijlen;* gelooft met hem dat de uitgifte van muntpapier tot zeker bedrag noodig is en zonder nadeel kan geschieden en is van oordeel, dat wil men de maatschappij in Indië, dat wil zeggen de bevolking in haar geheel, door een verbeterd muntwezen baten, men dan ook op eens een beter circulerend medium moet invoeren, dat is: een meer wigtig kopergeld. Hij treedt niet in de cijfers reeds aangewend of nog benoodigd; hij is zelfs tot veel grootere offers bereid, mits de overtuiging bezittende, dat er een goed circulerend medium zal ingevoerd worden en hij protesteert tegen de gedachte, ook in de rede van den minister doorschijnende, alsof men voor dat Java, dat zooveel aan het moederland afwerpt, zou terugdeinzen voor de middelen tot herstel van een gebrekkig muntwezen. Dit zij verre; maar men moet geen weg inslaan, die in beginsel verkeerd is, en dat erkent de minister zelf, door te zeggen, dat nu eenmaal de wet daar ligt, men zich daaraan moet houden. Hij antwoordt: als de wet werkelijk niet goed is, dan biede men een nieuwe wet aan.

De heer *van Zuylen van Nyevelt* moet tot zijn leedwezen verklaren, dat de minister van kolon. hem niet heeft overtuigd, en komt nader terug op de twee hoofdpunten van zijn betoog: 1o. omtrent het plan tot inwisseling der duiten à 120 per gulden en latere uitgifte à 200 op den gulden. Het gevaar voor frauduleusen invoer van duiten vervalt juist, zoodra de duit niet meer het 120ste, maar het 200ste gedeelte van den zilveren gulden zal uitmaken. Ook hij is het eens, dat het herstel van het Indisch muntwezen zeer zeker belangrijke offers waard is, en de wetgevende magt heeft dit dan ook tot dusver bewezen; maar als men van de genomen maatregelen zoo weinig uitwerking ziet als tot dusver; als men zou moeten vreezen, dat de millioenen, er aan besteed, als het ware als weggeworpen zouden te beschouwen zijn, ja dan wordt men huiverig om nieuwe offers te brengen. Hij heeft in deze niet op het oog eenige economie, maar het plan moet goed zijn en grond opleveren van aan de verwachting te zullen beantwoorden. Hij verdedigt nader de wenschelijkheid eener uitgifte van papieren munt; hij vreest daarvan geene verwarring of ongerief, want de vroegere ongelegenheden zijn niet te wijten geweest aan de papier-circulatie, maar aan het eigendunkelijk en zonder inachtneming van onderlinge verhouding, tariferen van vreemde specien, zonder dat daarbij de innerlijke waarde is in het oog gehouden, waarvan het gevolg was, dat de goede munt gaandeweg is weggevloeid.

De heer *van Bosse* is het nog niet eens of zij, die de wet van 1854 hebben afgestemd, verpligt zouden zijn de tegenwoordige ontwerpen insgelijks te verwerpen. Hij is ook nog niet overtuigd, dat men door de afstemming van artt. 1 en 2 dadelijk tot een beter stelsel zou komen en meent, dat de bezwaren, tot dusver ontwikkeld, eigenlijk meer gerigt zijn tegen de wet litt. B. dat tegen de wet litt. A. Ook hij verklaart zich voor de uitgifte van eene zekere hoeveelheid papier, mits binnen de behoorlijke grenzen en acht dien maatregel in den toestand van ons Indisch muntwezen allezins noodig en overigens zeer uitvoerbaar. Hij wederlegt het beweren, als of zij, die zoodanige uitgifte voorstaan, ook de intrekking zouden verlangen van het octrooi der Javasche bank. Dit is het geval niet, maar hij wenscht alleen, dat men zich bij de vernieuwing van dat octrooi niet verbinde, dat het gouvernement nooit eenige munt-papier zal kunnen uitgeven. Hij wil alzoo geen band voor de toekomst.

De heer *van Nipsen van Sevenaer* verklaart zich mede voor het denkbeeld eener matige papier-circulatie, gedeeltelijk inwisselbaar bij 's lands-kassen en gedeeltelijk gedekt door specie. Overigens werkt ook op hem het argument niet, dat men thans niet vrij zou zijn, omdat de wet van 1854 eenmaal bestaat. Hij heeft destijds tegen die wet gestemd en heeft er geen leed van. Hij is wijders met anderen van oordeel, dat ook de tegenwoordig-

voordragt nog niet de laatste wet zal zijn, die aan de vertegenwoordiging zal worden aangeboden.

De heer *Stolte* komt op tegen de ongunstige voorstelling, alsof de millioenen schats, aan het herstel van het Indisch muntwezen besteed, als weggeworpen geld is te beschouwen. Hij bepleit veeleer de noodzakelijkheid van, en de verpligting tot die geldelijke offers, op grond van den abnormalen toestand, waarin het Indisch muntwezen verkeert. Die toestand is, dat er een massa kopergeld in circulatie is, waarvan de metallieke waarde verre beneden de wettelijke waarde is, hetgeen aanleiding geeft tot frauduleuze aanmaak. Daarbij komt het in omloop zijn van eene massa recepissen, die niet tegen guldens inwisselbaar zijn en eene bank, die in eene onnatuurlijken toestand verkeert.

Op den duur is zulk een toestand niet houdbaar. De minste krisis moet de schroomelijkste nadeelen ten gevolge hebben, zoowel voor het gouvernement als voor particulieren. En wanneer men nu wijst op den goeden afloop onzer handelsoperatien, niettegenstaande dien toestand, dan is in dien goeden afloop niet gelegen het bewijs van de deugdzaamheid van het circulerend medium, maar alleen van het vertrouwen in het crediet van den Ned. staat, nu in 1854 is gezegd, dat de recepis representeert den Ned. gulden. Maar alles hangt hierbij af van het welslagen der cultures en van de prijzen der producten. De minste stoornis, daarin te weeg gebragt, moet van beduidenden invloed zijn op den toestand van een circulerend medium, gelijk dat in Indië bestaat. Hij mag dus niet toegeven dat denkbeeld, alsof de millioenen tot herstel aangewend, als weggeworpen zijn te beschouwen. Hij moet er ten slotte op wijzen, dat die middelen van herstel eigenlijk vloeijen uit datzelfde Indië, dat jaren achtereen is overstroomd met non valeur. Overigens is de inwisseling der recepissen niets meer dan de voldoening eener wettige schuld. En wat nu het muntpapier betreft, wil de regering meer papier in circulatie hebben, zij kan bij het octrooi der bank bepalen, dat, wanneer de regering daarvoor geld deponeert, de bank meer papier zal moeten uitgeven. Hij gelooft ook niet, dat een der sprekers bedoeld heeft, het octrooi der bank in te trekken, en hij wijst er op, hoe altoos in moeijelijke omstandigheden de bank hare weldadige tusschenkomst heeft verleend.

Nadat de heer *van Zuylen* te kennen had gegeven, dat het ook zijne bedoeling niet was, om het voldoen aan bestaande verpligtingen te beschouwen als weggeworpen geld, heeft de *Minister van Kolonien* nog onderscheidene sprekers beantwoord. Op de bemerking van den heer *Hugenholtz*, dat er in 1854 politieke passien in het spel waren, antwoordt hij, dat hij aan de deliberatien destijds geen deel heeft gehad en dus daarover niet kan oordeelen, maar dat hij de wet, zoo als die daar ligt tot rigtsnoer neemt en dat die wet in haren geest en strekking moet worden ten uitvoer gelegd. Hij heeft ook geen afkeurend oordeel over die wet uitgesproken, maar alleen gezegd, dat, wanneer hij geheel vrij was, hij dan welligt eenige andere regelen zou hebben goed geacht. Hij merkt wijders op, in antwoord op den heer *van Zuylen*, dat er werkelijk een plan van uitvoering bestaat, en dat er ook sedelijk uitwerking van de wet zigtbaar is, en hij betuigt ten slotte, dat er bij de regering hoegenaamd geene zucht bestaat, om meerdere offers te vragen, dan inderdaad noodig zijn.

De heer *Poortman* betoogt, in tegenstelling met het beweren des ministers, dat er in deze zaak werkelijk achteruitgang bestaat: 1°. in den tijd; 2°. in het geld; 3°. in de wijze van uitvoering.

In den tijd. — De verbetering van het Indisch muntwezen werd reeds in 1851 door de regering als dringend noodig beschouwd. Men dacht, dat in 1855 er reeds uitvoering zou zijn, terwijl wij op dit oogenblik nog in denzelfden toestand verkeeren.

Ten aanzien van het geld. — De oorspronkelijke raming was *f* 19,498,985. Er is thans reeds toegestaan *f* 21,243,545, of meer *f* 1,744,560. Daarbij wordt thans aangevraagd 2 millioen, of in het geheel meer boven de oorspronkelijke raming *f* 3,744,560.

De wijze van uitvoering. — Ook daarin is achteruitgang, hetgeen spreker betoogt door er op te wijzen, dat thans door de regering het standpunt wordt ingenomen, reeds door spreker in 1852 aangewezen, en hij meent ten slotte, dat de aangevraagde 2 millioen niet noodig zijn, wanneer de regering eerst zorgt voor de benoodigde zilveren kleine munt en daarbij de koperen munt beperkt tot de voor de circulatie vereischte hoeveelheid.

De *Minister van Kolonien* heeft den heer *Poortman* beantwoord en aangetoond, dat er wel degelijk vooruitgang sedert 1854 heeft plaats gehad tot bereiking van het doel, dat men zich destijds voor oogen gesteld heeft.

Hierop zijn de algemeene beraadslagingen gesloten.

Ontwerp A. Art. 1. De heer *van Zuylen* heeft bedenking tegen alinea 2 van dit art., volgens welke de uitgegeven pasmunt, te *Batavia* en op andere door den gouverneur-generaal aan te wijzen plaatsen, steeds op aanvrage kosteloos wordt ingewisseld tegen standpenningen. Hij stelt de weglating van die al. voor. Hij wordt daarin ondersteund door de heeren *van Bosse*, *Stolte*, *Baud* en *Hugenholtz*. Zij zien daarin eene afwijking van het heilzame beginsel, bij de wet van 1854 aangenomen. — De *Minister van Kolonien* heeft bij herhaling de sprekers beantwoord en de aanneming van het amendement afgeraden. Hij geloofde veeleer, dat door eene weglating van de 2de al. eene inbreuk op het beginsel van de wet van 1854 gemaakt werd.

Het amendement van den heer *van Zuylen* wordt ten slotte met 55 tegen 6 stemmen *goedgekeurd*.

TEGEN de heeren *Sloet*, *van Foreest*, *Taets van Amerongen*, *van Lynden*, *Sander* en *de Casembroot*.

Art. 1 wordt hierop, met weglating van de 2de al., *goedgekeurd*.

Art. 2 zonder discussie *goedgekeurd*.

Art. 3. De heer *van Bosse* heeft als amendement voorgesteld, om een nieuw artikel 3 bij het ontwerp te voegen, houdende o. a. bepaling, dat binnen 8 jaren na het in werking treden dezer wet, van alle ontvangsten en uitgaven verantwoording wordt gedaan aan de wetgevende magt enz. De heer *van Bosse* heeft zijn amendement toegeligt. Hier, waar zoovele millioenen ter beschikking van de regering worden gesteld, is controle der wetgevende magt noodzakelijk. — De *Minister van Kolonien* heeft dat amendement overgenomen, maar in overweging gegeven, om in litt. *a* daarvan weg te laten de woorden: „nadat die (de rekening) door de algemeene rekenkamer zal zijn goedgekeurd." Hij deed dit niet, om de verantwoording van de regering te verzwakken of uit vrees voor een streng onderzoek, maar hij herinnerde, dat de algemeene rekenkamer volgens eene instructie moet handelen, en dat deze formules voorschrijft, die van den aanvang af, nopens deze zaak bij het Ministerie van Kolonien niet zijn in acht genomen, zoodat die rekening door de rekenkamer niet zou kunnen worden goedgekeurd, en dus het doel van het amendement zou worden verijdeld. Bovendien betreft het hier een beginsel, namelijk: of de rekenkamer de controle zal uitoefenen over de koloniale uitgaven. Dat beginsel zal later worden uitgemaakt, bij de vaststelling van de wet nopens de comptabiliteit der koloniale geldmiddelen, maar moest nu niet ter loops worden beslist. Het zou een antecedent opleveren, waarop men zich later zou beroepen. Zoowel de heer *van Bosse* als de *Minister* hebben hun gevoelen nog nader uiteengezet. Ten slotte heeft de heer *van Bosse* toegegeven aan den wensch van den minister van kolonien, om de kwestie van de comptabiliteit bij deze gelegenheid geheel in het midden te laten en derhalve de opgemelde woorden te doen wegvallen. Nu nam de minister het aldus gewijzigd amendement over en werd het nieuwe art. 3 zonder stemming *aangenomen*.

Hierop wordt het geheele ontwerp A in omvraag gebragt, en *aangenomen* met 38 tegen 23 stemmen.

TEGEN, de heeren *Reinders*, *Hengst*, *van Zuylen v. N.*, *L. D. Storm*, *Westerhoff*, *Meeussen*, *Dullert*, *Dommer v. P.*, *v. Nispen*, *v. S*, *Thorbecke*, *Strens*, *van Wintershoven*, *van der Linden*, *Anemaet*, *de Lom d. B*, *Heemskerk*, *Bots*, *de Limpens*, *Jespers*, *Hugenholtz*, *Hoynck v. P.*, *de Poorter* en *van Eck*.

Ontwerp B Art 1. De heer *van Bosse* deed uitkomen, dat aan de eene zijde de begrooting van uitgaven nu gebragt wordt op 42 millioen, maar dat er aan den anderen kant minder middelen zijn beschikbaar gesteld, om in die uitgaven te voorzien. Hoezeer hij tegen het ontwerp is, meende hij toch die onregelmatigheid te moeten aantoonen.

De *Minister van Kolonien*, ten einde aan het bezwaar van den heer *van Bosse* te gemoet te komen, biedt een nieuw Artikel 1 van het ontwerp aan, aldus luidende: „De begrooting der uitgaven, noodig tot regeling van het muntwezen in Ned Indië, vastgesteld in Art. 1 van de wet van 1 Mei 1854 (*Staatsblad* No. 76, en verhoogd in art. 1 van de wet van 20 April 1855 (*Staatsblad* No, 13), wordt alsnog verhoogd met het bedrag van *f* 550,000.

Art. 1, oorspronkelijk, en de verdere artikelen schorten daardoor op, terwijl de minister tevens voorstelt de considerans der wet aldus te lezen: „Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is, ten vervolge op de wetten van 1 Mei 1854 (Stbl. no. 76) en 20 April 1855 (Stbl no. 13), aan te wijzen de verdere vermoedelijk noodige uitgaven, tot regeling van het muntwezen in Ned. Indië, en de middelen, bestemd om in die uitgaven te voorzien, en dat de wenschelijkheid is gebleken tot wijziging van art. 2 der eerstgenoemde wet; — Zoo is het, enz."

Art. 1, zoo als het door den minister is voorgedragen, wordt goedgekeurd. — De verdere artikelen geven tot geene discussie aanleiding. Ten slotte is het ontwerp in zijn geheel aangenomen met 34 tegen 27 stemmen. — Tegen de heeren *de Lom de Berg*, *Heemskerk*, *Bots*, *de Limpens*, *Jespers*, *Hugenholtz*, *Hoynck*, *van Bossche*, *de Poorter*, *van Eck*, *Reinders*, *Hengst*, *Poortman*, *van Zuylen*, *Storm*, *Westerhoff*, *Meeussen*, *Dullert*, *Dommer*, *van Nispen*, *Thorbecke*, *Strens*, *van Wintershoven*, *van der Linden*, *Sloet*, *Anemaet* en de *Voorzitter*.

NEDERLAND.

Thans ziet het licht het voorloopig verslag der tweede kamer, nopens het ontwerp tot *Regeling van het koloniaal batig slot over* 1855, welk ontwerp reeds in het vorig zittingjaar was ingediend en door de afdeelingen was overwogen. In twee afdeelingen werd dan ook niet noodig geacht, op nieuw vraagpunten te opperen en wat nog te zeggen valt, aan de openbare beraadslaging te moeten overlaten. In de drie andere afdeelingen heeft men zich intusschen verpligt geacht, nog nader op eenige bedenkingen aan te dringen. Zoo werd in twee afdeelingen de wensch geuit, dat art. 60 der grondwet, inhoudende dat het beheer der kol. geldmiddelen bij de wet zal worden geregeld, niet langer eene doode letter zij. De redenen, door den minister van kolonien opgegeven, die de ten uitvoerlegging van deze bepalingen zouden verhinderen, werden geenszins als afdoende beschouwd. Verscheidene leden hebben in bedenking gegeven, of het niet wenschelijk zou zijn het beginsel van art. 56 § 4 van het Ind. regeringsreglement, dat nu reeds op de koffijcultuur wordt toegepast, ten aanzien van andere gouvernements-cultures in werking te doen treden. Sommige leden hebben er op gewezen, dat de kosten van het herstel van het Ind muntwezen, door de vermeerdering van den invoer van valsch kopergeld, zeer zouden stijgen. — Met genoegen heeft men gezien, dat de regering met het stelsel van uitbesteding van het vervoer der producten ingenomen is. Omtrent het plan van eene Europesche kolonisatie in *Oost-Indië*, vreesden sommige leden, dat eene proefneming kostbaar zou zijn. Anderen hebben het denkbeeld zeer toegejuicht, om langs den practischen weg tot eene beslissing te komen. — Nog werd de wensch geuit, dat het vraagstuk nopens de pakketvaart naar *Indië* spoedig worde beslist. Met nadruk wordt opgekomen tegen den zijdelingschen wenk, dien men in de mem. v. toel. aantrof, als zoude de drukpers-verordening door de gebeurtenissen in *Britsch-Indië* worden geregtvaardigd. — Eindelijk bleven eenige leden het betreuren, dat de gouverneur van *Suriname*, in weerwil der stellige toezegging, dat zoo iets nooit meer zou plaats hebben, tot het uitzenden van boschpatrouilles is overgegaan.

— Aan de leden van de tweede kamer der staten-generaal is rondgedeeld eene brochure van den heer dr. W. Bosch te *Velp*, overgedrukt uit het *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* ten titel voerende: *De vooruitgaande welvaart van Ned. Indië, getoetst aan de tabellen van den Minister van Koloniën.* De schrijver behandelt de tabellen, door den minister van koloniën. in de zitting der tweede kamer van 28 September 1857 overgelegd, betreffende den padi oogst van de jaren 1839 tot 1855; den invoer van lijnwaden in *Nederl.-Indië* van 1845 — 1854 enz. Hij gaat achtervolgens de verschillende cijfers na in die tabellen opgegeven, en wel 1° wat aangaat den padi-oogst; hij bestrijdt de meening des ministers, dat er uit dien oogst van vooruitgaande welvaart zou blijken. Verder vergelijkt de schrijver de cijfers, voorkomende in den door den minister overgelegden staat van den invoer van lijnwaden in *Nederl.-Indië* van 1845 tot 1854 en toont hij ook daarbij aan, dat de bewering van den minister, dat er blijkt van een toenemend verschil van tien tot vijftien millioen guldens aan waarde van ingevoerde artikelen, onjuist is. Verschillende cijfers worden opgegeven, waardoor de schrijver tot de slotsom komt, dat eene bevolking, die nog geen tien cents per hoofd aan zijne voornaamste kleedingstukken kan besteden, niet gerekend kan worden in welvaart vooruit te gaan. De schrijver wijst er vervolgens op, dat de minister niet heeft overgelegd den staat van het zout-verbruik op *Java*; hij geeft daarna de cijfers op van het zoutverbruik gedurende de jaren 1846 tot 1854, waaruit blijkt dat, ongeacht eene vermeerdering van ruim een millioen consumenten, het zout-verbruik met ruim zes millioen pond is afgenomen.

ENGELAND.

De beide Parlementshuizen zijn tot den 4den Februarij verdaagd. De indemniteitsbill werd van te voren driemalen in de beide Huizen gelezen en is dus aangenomen.

— In de zitting van het Hoogerhuis van den 7den Dec. heeft lord Ellenborough de handelwijze van den gouverneur-generaal van *Britsch-Indië*, lord Canning, hevig gegispt wegens de knellende banden, waaraan hij de drukpers in Indië gelegd heeft. Lord Granville heeft daarop dien landvoogd verdedigd.

— Den 8sten werd door het Huis een jaargeld toegekend aan generaal Havelock, ten bedrage van £ 1000.

— In de zitting van den 11den Dec. vroeg lord Shafterbury, of het Fransche gouvernement een decreet heeft uitgevaardigd, betreffende de zending van vrije negers naar de Fransche kolonien.

— Lord Clarendon zeide, dat dit decreet niet bestond, doch dat hij geloofde, dat de Fransche regering de tot dat doel door verscheidene handelshuizen getroffen schikkingen had goedgekeurd, op voorwaarde, dat het te goeder trouw eene landverhuizing van vrije negers zoude zijn. Het was onmogelijk eene dergelijke voorwaarde na te komen, aangezien in West-Afrika niets bestaat, dat men vrije landverhuizing kan noemen.

Wij hebben zelven, voegde lord Clarendon er bij, zestien jaren geleden, dit middel beproefd. De neger werd zeer goed behandeld en men waarborgde hem den terugkeer naar zijn vaderland. Doch het plan heeft geheel en al schipbreuk geleden; toen heeft men gevoeld, dat elke poging tot dit doel den slavenhandel weder in het leven zoude roepen en daarom heeft de Engelsche regering er zich niet meer mede bezig gehouden. Het door de Fransche regering aangenomen plan, bestaat daarin, om van de Afrikaansche hoofden een bepaald getal negers te vragen; de geëngageerde negers moeten hunne vrije toestemming geven; men moet hun in ruiling voor hun arbeid, gedurende een bepaalden tijd in eene Fransche kolonie, eene som gelds geven. Nu is het duidelijk, dat onder zulke omstandigheden er geene vrije keuze kan zijn en de huizen, die met de Fransche regering hebben onderhandeld, werden in aanraking gesteld met Spanjaarden, die voortgaan regelmatig den slavenhandel uit te oefenen.

De Engelsche regering heeft over deze kwestie met de Fransche regering gecorrespondeerd en de laatste heeft de zaak onderzocht, ten einde de grieven te doen ophouden.

De Fransche regering heeft dien ten gevolge aan H. M. ministers te kennen gegeven, dat hoewel op dit punt geen tractaat bestond, zij niettemin voornemens was te handelen, alsof zulk een tractaat bestond en zij heeft plegtig verklaard, dat zij volstrekt geene bedoeling had den slavenhandel te doen herleven. De Fransche regering heeft er bijgevoegd, dat zij thans evenzeer er naar streeft aan den schandelijken slavenhandel een einde te maken, als in 1815 toen zij het tractaat tot onderdrukking van dien handel teekende.

Lord Derby twijfelde volstrekt niet aan de opregtheid der Fransche regering, maar hij kon zich niet onthouden te verklaren, dat het plan tot vrije emigratie geheel illusoir is en feitelijk onder een anderen vorm slechts de herleving van den slavenhandel daarstelt.

Lord Clarendon geloofde, dat de Fransche regering volstrekt niet voornemens is, tegen wil en dank het plan ten uitvoer te leggen.

Graaf Grey was ook van meening, dat de uitvoering van het plan den slavenhandel weder in het leven zoude roepen. Toen ik lid van het cabinet was, zeide hij, heb ik altijd weerstand geboden aan de aanvragen, die tot mij werden gerigt tot magtiging van de proefneming met een dergelijk plan. Ik hoop dat de ministers de kwestie niet uit het oog zullen verliezen.

— De Globe van den 21 December maakt de volgende nota bekend, omtrent de ontwerpen van hervorming in het Gouvernement van Indië.

«Wij zijn in staat het volgende berigt, dat in het aangehaald artikel van den *Times* verschenen is, te bevestigen.

«Het schijnt dat der O. I. Compagnie stellig is ken-
«nis gegeven, dat het Gouvernement het voornemen heeft,
«een bill in te dienen tot opheffing van het dubbele
«Gouvernement in Indië."

Dit berigt is in substantie naauwkeurig. De voorzitter der Compagnie heeft mededeeling ontvangen, dat Lord Palmerston voornemens is, een bill in te dienen, met het doel om het beheer over Indië voortaan onder het Gouvernement der koningin te plaatsen.

Niemand kan die maatregel verwonderen; de openbare meening heeft zich, op eene onwederlegbare wijze, in den zin van dat besluit verklaard.

Afgescheiden van de talrijke redenen, om welke alles wat in den vervolge den gang van het bestuur in Indië hinderlijk zou kunnen zijn, verwijderd moet worden, is het wel veroorloofd te gelooven, dat de invoering van hervormingen en verbeteringen, door de regtstreeksche leiding van het opperbestuur, noodig is.

Buitendien zal, na al de gebeurtenissen in de laatste dagen, het bekend worden van de daadzaak, dat de Souverein van het Britsche rijk regtstreeks over Indië regeert, zelfs daar de gelukkigste zedelijke uitwerking hebben.

Deze tijding, andere handelingen van denzelfden aard zoo nabij op den voet volgende, zal alsnu aanwijzen in hoeverre het Gouvernement van Lord Palmerston tracht zich achter uitstellen te verschuilen, dan wel, of het niet integendeel liever verkiest, de verantwoordelijkheid, die de belangen van het land hetzelve opleggen, met spoed en vastberadenheid op zich te nemen.

— De pogingen, om den *Leviathan* te doen afloopen, zullen niet dan bij de aanstaande hoogste springgetijden, op het einde van dit of in het begin van het volgende jaar, hervat worden. Zaturdag en Maandag ll. was eene menigte werklieden bezig met het aanbrengen van houtwerken, om nieuwe stutten digter bij het verwulfsel te plaatsen. De hydraulieke machine, die bij het hervatten van het werk gebezigd zal worden, zal de dubbele kracht bezitten van die, welke daartoe reeds gebruikt is; ook zullen er twaalf hydraulieke persen meer zijn. Zaturdag stond er bij hoogen vloed vijf voet en zes duim water onder deszelfs kiel.

— Nimmer heeft de electrieke telegraaf zoo degelijk gewerkt, als bij de overbrenging der boodschap van den President der Vereenigde Staten; niet alleen uithoofde van derzelver lengte als wel door den spoed en naauwkeurigheid, waarmede zulks is geschied. Al de negen kolommen, waaruit de boodschap bestaat, zijn door de telegrafische linie van Liverpool tot in het büreau van den *Morning Advertiser*, in vijf en een half uur, overgeseind.

Londen, 23 *Dec*. Men verzekert dat, in eene door het comité der naamlooze banken op gisteren avond gehouden vergadering, besloten is, den respectieven besturen van iedere bank aan te bevelen, om de taks der interest van de panden tot 6°/ₒ 's jaars te verminderen, en dat er slechts op de officieele goedkeuring van ieder dier etablissementen gewacht wordt, om dien maatregel onmiddelijk in werking te brengen.

FRANKRIJK.

Men schrijft van Toulon, dd. 20 December, dat men daar zeer ijverig bezig was, de bewapening der naar China bestemde oorlogschepen te voleindigen. Die vaartuigen, drie in getal, zijn het stoomcorvet *Laplace*, de kanonneerboot der 1ste klasse *l'Alarme* en het transportschip de *Gironde*. Zij zullen, naar men zegt, tegen den 25sten Dec. zeilklaar zijn en regtstreeks naar Hongkong stevenen.

RUSLAND.

In het stadsgedeelte, nabij de admiraliteit te St. Petersburg, heeft een hevige brand aan vele personen het leven gekost. Een 10 jarig meisje beschermde, nadat hare moeder in vertwijfeling het venster was uitgesprongen, haar eenjarig broertje, toen een spuitgast tot haar doordrong, wilde zij niet gered worden, voor dat hare beide kleine broeders uit de vlammen waren geborgen; tweemaal drong de man door de vlammen heen en, eerst toen hij voor de derde maal terug keerde, kon hij de inmiddels bewusteloos geworden Maria Moltschanow redden. De redder ontving van den keizer eene eere-medaille en eene gratificatie, terwijl het meisje, de dochter van een behanger van Z. M., 100 zilveren roebels ten geschenke bekwam.

— Betreffende het ongeluk, dat het Russische linieschip Lefort getroffen heeft, verneemt men het volgende: Het schip is, op last van de Russische regering, door Engelsche duikers opgezocht en onderzocht. Men vond binnen in het vaartuig ongeveer 1100 lijken. De verongelukte passagiers en manschappen hadden zich meerendeels gekleund aan de voorwerpen in de kajuiten en het ruim en werden in die houding, reeds in half verganen toestand, gevonden. Het was een pijnlijk gezigt voor de duikers, des te akeliger, omdat het glas der duikerklok alle voorwerpen vergrootte en de lijken schier allen met wijd opengesperde oogen aangetroffen werden. Een van de duikers was door dit schouwspel zoo getroffen, dat hij eenige dagen achtereen niet in staat was rapport te doen en later weigerde op nieuw neder te dalen, maar over Kopenhagen naar zijn vaderland terugkeerde.

— Uit Sebastopol wordt gemeld, dat die stad thans weder 15,000 inwoners telt. De Amerikaansche Maatschappij, die zich verbonden heeft, om de in de havens gezonken oorlogschepen weder boven water te brengen, zal binnen den tijd van twee jaren met haren arbeid gereed moeten zijn. Reeds zijn twintig vaartuigen door de Russen vlot gemaakt en zullen weldra in werkelijke dienst gesteld worden. Een speculant, aan wien het privilegie is toegestaan om het ijzer op te rapen, dat in de stad en hare omstreken, ten gevolge van den oorlog, verspreid lag, heeft reeds een voorraad van 50,000,000 kilogr. bijeengegaard.

— Den 20sten October is te Tiflis overleden de koningin Tamara. Zij was 65 jaren oud. Met haar is het aloude geslacht der vorsten van Georgie uitgestorven.

— Volgens berigten van Odessa heeft er, op den 21sten November, een zware storm in de Zwarte Zee gewoed, die verscheidene schepen heeft vernield. Van de zes schepen, terzelfder tijd naar *Constantinopel* gestevend, is slechts een, de *Juno*, aan de Russische maatschappij van handel en zeevaart toebehoorende, aldaar aangekomen; de overige zijn vergaan.

TURKIJE.

Lord Redcliffe heeft eindelijk Constantinopel verlaten en is reeds te Weenen aangekomen. Of deze diplomaat, wegens particuliere aangelegenheden, eene reis naar Londen doet dan of hij door zijne regering om diplomatieke redenen teruggeroepen is, kan nog niet met zekerheid gezegd worden; het laatste is wel het waarschijnlijkste. Er zijn, gelijk te denken is, allerlei geruchten nopens zijn vertrek in omloop, o. a. dat hij te Constantinopel zoo diep in de schulden zou steken, dat de Britsche regering hem te hulp zal moeten komen. Ongeveer te gelijk met het vertrek van dien diplomaat, is de heer de Lesseps te Constantinopel gearriveerd, ten einde bij de Porte krachtdadige pogingen aan te wenden tot verkrijging van hare toestemming tot doorgraving der landengte van Suez. Hij zal, naar men zegt, door de gezanten van al de Europesche mogendheden ondersteund worden.

— Blijkens eene officiele kennisgeving is de censuur op de dagbladen te Constantinopel weer ingevoerd.

— Uit Weenen ontvangt men de bevestiging van een berigt, dat de Porte, met goedvinden van de andere mogendheden, die het Parijsche vredestractaat onderteekend hebben, besloten heeft de vertegenwoordigende vergaderingen der Donau-Vorstendommen te ontbinden. Er wordt bijgevoegd, dat het daartoe strekkende bevelschrift reeds door den sultan onderteekend is en binnenkort in de Vorstendommen openbaar gemaakt zal worden. Men wil, dat de divan van Wallachije, geen kans ziende, om het denkbeeld eener Unie onder een vreemden vorst, door te drijven, thans van oordeel is, dat het beter zijn zal voor 's lands den status quo in stand te houden. Wordt dit bevestigd, dan zal dit gevoelen in de Parijsche conferentie zeer waarschijnlijk sympathie ondervinden.

NOORD-AMERIKA.

De boodschap van den president der Vereenigde Staten is den 9den te Washington openbaar gemaakt. Daarin heeft hij zich in verzoenenden geest jegens het buitenland uitgedrukt. Hij beveelt daarin aan het congres aan, de intrekking van het Clayton-Bulwer tractaat met toestemming der wederzijdsche partijen en het sluiten van een nieuw tractaat, omdat Engeland en Noord-Amerika het oorspronkelijke verdrag op verschillende wijze uitleggen. Een nieuwe gezant zal van Washington naar Madrid afgevaardigd worden, om het bestaande geschil uit den weg te ruimen. Hij raadt de natie ook aan, de neutraliteit in de Chinesche verwikkelingen in acht te nemen.

Wat de binnenlandsche aangelegenheden betreft, keurt de president de vrijbuiters-expeditien van Walker in de meest energieke bewoordingen af, en vraagt de zedelijke en stoffelijke ondersteuning van het congres, om de Mormonen tot gehoorzaamheid terug te brengen. Hij bespreekt ook de zaak van Kansas, de finantiele krisis en de handelswetgeving van de Unie. Wat het laatste punt betreft, uit de heer Buchanan, hoewel zich ten gunste van de uitbreiding van het stelsel van handelsvrijheid verklarende, de meening dat voor den oogenblik men de tarieven niet moet veranderen, daar men nog niet genoegzaam de resultaten er van kent.

Eindelijk vraagt de boodschap de uitgifte van 20 millioen dollars schatkistbilletten, om te voorzien in het deficit in de inkomsten, door de handelspaniek te weeg gebragt.

Het congres heeft den democraat Orr tot president gekozen.

— Volgens berigten van Kansas, zou de clausule betreffende de slavernij, vervat in de ontworpen constitutie van dat landschap, bij de stemming verworpen worden.

— Te New-York is de tijding ontvangen dat Brigham Young, het hoofd der Mormonen in Utah, de onafhankelijkheid van dit gewest geproclameerd heeft. Hij heeft verklaard, dat de burgers van dien staat aan geene andere wetten behoeven te gehoorzamen dan die door hem zelven gesanctioneerd zijn.

Nopens de expeditie naar Utah verneemt men, dat de kolonel Alexander zich den 3den Nov. nog te Ham's Fort, bij de Green River bevond, waar hij verondersteld werd versterking ontvangen te hebben. De bondstroepen hadden echter gebrek aan levensmiddelen. Men dacht dat zij aan de Green River zouden overwinteren, hoewel de gouverneur Cumming en de andere territoriale ambtenaren pogingen zouden aanwenden, om het Zoutmeir te bereiken. De Mormonen waren bereid op tegenstand. Reeds hadden zij 600 stuks vee, toebehoorende aan de strijdmagt van kolonel Alexander, weggejaagd. Bij een gevecht dier zoogenaamde heiligen, werden vier hunner gevangen genomen.

WEST-INDIË.

Luidens een, met de jongste mail bij het departement van kolonien uit *Suriname* ontvangen, berigt, gedagteekend 21 November jl., deden zich in het district *Nickerie* gevallen van kinkhoest voor, doch bleef de gezondheidstoestand overigens voldoende.

Met uitzondering van eenige ongeregeldheden op de plantage *Vossenburg*, heerschten rust en orde allerwege.

ZUID-AMERIKA.

De berigten van Valparaiso, met de laatste mail der Antillen aangebragt, loopen tot den 31sten October en die van Callao tot 14 November. De zitting van het congres van Chili was geopend en ten einde het aanleggen van den zuiderspoorweg te bevorderen en de maatschappij in staat te stellen, het werk krachtdadig voort te zetten, waren 200,000 dollars toegestaan. Het ontwerp eener leening van 7 millioen dollars in den vreemde, om de werken van den spoorweg van Valparaiso voortgang te doen hebben, hetwelk in de senaat in overweging was, was goedgekeurd. Het is thans mede bepaald, dat het gouvernement al de spoorwegstations der linie, die tot Quillota loopt, zal kunnen opkoopen, zoo dat de gansche linie eene nationale onderneming zal worden. Ook is het plan eener openbare school aangenomen, volgens hetwelk de gemeentebesturen in de geheele republiek eene speciale belasting op de inkomsten zullen moeten heffen voor het onderhoud der lagere en hoogere scholen, onder het toevoorzigt van een algemeenen raad, bestaande uit een inspecteur en onder-inspecteurs voor iedere provincie, terwijl er maatregelen zijn genomen, dat er op 2000 zielen der bevolking een jongens- en een meisjesschool zullen worden opgerigt. Er is ook een besluit uitgevaardigd, dat geslagen plaatijzer, vrij van alle regten, zal kunnen worden ingevoerd

De fransche en amerikaansche consuls hebben voldoening geëischt over het, zonder voorkennis van het Chilische gouvernement, in beslagnemen van de *Sportsman*. De bark *Sarah-Ann*, uit de haven van Valparaiso met lading en passagiers naar Oceanie vertrokken, is op een eiland, door menscheneters bewoond, gestrand en al de zich aan boord bevindende personen zijn door die monsters verslonden. Bijzonderheden omtrent dit verschrikkelijk ongeluk kennen wij nog niet.

De markten van Chili hebben geen gunstige verandering ondergaan; voortdurend zijn zij gedrukt en lijden onder de, door de financieele krisis veroorzaakte, verwarring. Het crediet houdt zich staande. Engelsche papieren staan op 46 à 47 en de geldinterest blijft ferm op $1^1/_2$ % op papieren van goede waarde. Ten gevolge van den hoogen prijs der levensmiddelen bestond er groot gebrek, doch de oogst beloofde gunstig te zullen zijn.

KUST VAN GUINEA.

Uit de berigten, met de jongste mail van de Nederlandsche bezittingen ter kuste van *Guinea* ontvangen, ontleent de *Staats-Courant* de navolgende bijzonderheden:

„De jongste tijd heeft zich gekenmerkt door zware regens, een verschijnsel dat zelden hier wordt waargenomen en waaraan de menigvuldige ongesteldheden, die hier plaats vinden, vermoedelijk moeten worden toegeschreven. De gezondheidstoestand der Europeanen laat veel te wenschen over. De gezondheidstoestand der inlandsche bevolking is zeer bevredigend. Ten gevolge der bij de inboorlingen plaats gehad hebbende feesten, is de handel geheel plaatselijk en komt er weinig vraag van buiten. De rust is in deze bezittingen niet ongestoord geweest. De bevolkingen van *Pompondee* en en *Ekketekkie* (in het Ahantasche landschap) hebben op den 17den October jl., een tusschen hen ontstaan geschil door de wapenen beslecht, met het ongelukkige gevolg, dat van weêrszijden drie personen gedood en een twaalftal gewond zijn. De hoofden waren reeds, door de zorg van den commandant van het fort Oranje te *Saccondée* en den te *Boutry* bevelvoerenden korporaal, in arrest gesteld, dan, in weerwil hunner afwezigheid, zijn de bevolkingen dier krommen elkander halverwege te gemoet getrokken en hebben slag geleverd; het gevecht duurde van tien tot een ure des voormiddags, als wanneer beide partijen genoodzaakt waren, bij gebrek aan munitie, het gevecht te staken, waarna zij, met medeneming hunner dooden en gewonden, de strijdplaats hebben verlaten. De grooten van *Pompondée* en *Ekketekkie* zijn hier in arrest gesteld en aan de bevolking is eene gezamenlijke boete van ƒ 800 opgelegd. De oorzaak van het verschil ligt in de verdeeling van een palmbosch, waardoor *Ekketekkie* vermeent benadeeld te zijn. Tusschen het hoofd van *Equafoe* en *Bruna-atjinnim* ontstond insgelijks een verschil, uithoofde laatstgenoemde weigerde een zekeren cijns, uit een klein gedeelte zout bestaande, dien de voorouders van het Equafoesche negerhoofd steeds hadden genoten, te betalen. Tijdig genoeg van het voorgevallene onderrigt, zond de waarnemende gouverneur ter kuste een detachement van 1 sergeant en 12 soldaten, om de hoofden der twistende partijen herwaarts te brengen; zij voldeden aan de oproeping, en daags na hunne aankomst werd het geschil, op eene voor beide partijen bevredigende wijze, bijgelegd."

KAAP DE GOEDE HOOP.

Een brief van Port-Elisabeth (Algoabaai) van het einde van Augustus, behelst onder anderen het volgende:

„Het heeft ons zeer verheugd, dat alhier dezen zomer eene lading is ingenomen, regtstreeks naar Holland bestemd. Deze eersteling hopen wij, dat weldra door meer ladingen naar het oude vaderland zal worden gevolgd, opdat wij doorgaande regtstreeksche gemeenschap krijgen met *Nederland*. Het is toch ontegenzeggelijk, dat hier de grootste wolmarkt in de Kaapkolonien is, en dat die tot nu toe altijd naar *Engeland* moest worden verscheept. Behalve de wol is hier toenemende uitvoer van aloë, runder-, schapen- en geitenvellen, wijn en brandewijn. Ook zullen wanneer er gelegenheid tot uitvoer is, gedroogde en ingelegde fruiten naar *Nederland* ter verscheping worden afgevoerd, alsmede tarwe en andere granen. Nog lang evenwel laat het zich aanzien, dat de wol een hoofdproduct van uitvoer zal wezen. Allerlei Europesche provisien en kramerijen, ijzerwerk, spijkers en dergelijke zijn, met wollen stoffen, zadels en ander lederwerk, gewilde artikelen van invoer.

„Tot verbetering van de reede, hebben wij een drijvenden zeebreker hoog noodig. Het is niet waarschijnlijk dat de wetgevende vergadering, zoo lang die is zamengesteld, zoo als ze thans is, de groote uitgaven daarvoor zal toestemmen. De gouverneur, die overtuigd is van de noodzakelijkheid van eenen zeebreker, kan dat echter niet dwingen.

„Van *Graaf-Reynet* vernemen wij, dat de jeugdige landverhuizers, die daar uit *Holland* zijn aangekomen, in het algemeen zeer voldoen. Vele van die jonge lieden zijn nog te zwak om zwaar werk te verrigten, maar door de gezonde lucht en vooral de goede voeding, zien zij er reeds veel beter uit dan toen zij in het begin van dit jaar in deze streken aankwamen. Het is te hopen, dat er binnen een maand of wat weder nieuwe aanvoer komt, want iedereen in de omstreken van *Graaf-Reynet* wil gaarne van die jeugdige Hollanders in dienst hebben."

NIEUWS

Op het gebied van wetenschap, handel en nijverheid.

Handel en Nijverheid.

Goud in Kalksteen. — In *Californie* heeft men dit kostbaar metaal voor het eerst in kalksteen ontdekt. Bij *Angels-Camp*, in het graafschap *Kalavenals*, is men op steen gestooten, bestaande uit kalk, kalkaarde, zwavelijzer en goud. Het bedrag van het gevondene moet zeer aanzienlijk zijn; men wil dat, uit één ton soortgelijken steen, voor 2000 tot 5000 dollars goud kan getrokken worden.

Wijnoogst in Frankrijk. — De stand der wijnen blijft nagenoeg dezelfde; de tweede soorten van den oogst van 1857 worden voortdurend zeer laag verkocht, doch de goede soorten en de oude wijnen, die schaarsch worden, houden ferm prijs. Zoo kan men den Vouvray, den Beaugency en den kleinen Bourgogne voor 180 à 190 fr., den goeden Macon en Beaujolais voor 200 à 250 fr. en den Bordeaux (1856) voor 200 fr. verkrijgen. Overigens heeft er eene groote verslapping in de wijnzaken plaats, daar de buitengewone levendigheid in de vorige weken, zoodra er aan de behoeften van het verbruik voldaan was, heeft opgehouden. Daardoor is op verschillende plaatsen, vooral te *Bercy* en in het entrepôt, eene aanmerkelijke opstapeling van wijnen te weeg gebragt, die door de dagelijksche aanvoeren nog vermeerdert.

Het nieuwe, in den Moniteur van den 17 dec. opgenomen, besluit, waarbij de vreemde alcohols met een bijna dubbel invoerregt worden belast, heeft in den handel en branderijen der geestrijke dranken eenige levendigheid aangebragt, doch van weinig belang. Eerst na verloop van zekeren tijd, zal men de gunstige uitwerking van dien maatregel kunnen bespeuren. Te *Rijssel* is de officieele koers gestegen tot 70 fr.; te *Parijs* zijn het beschikbare en het loopende der maand op 76 fr. De alcohols van *Languedoc* blijven, voor zoo ver de goede soorten betreft, op 130 tot 135 fr. aangeteekend, ofschoon de navraag steeds schaarsch is.

De brandewijnen blijven insgelijks kalm; in den handel zijn de Montpellier 98 tot 100 fr., de Saintonge 140 tot 150 fr. en de Armagnac 150 tot 160 fr. aangeteekend. Wat de Cognacs aangaat, zoo staan die van 1856 op 350 en de oude van 450 tot op 500 fr.

In de azijnmakerijen heerscht, op alle plaatsen van dat fabrikaat, eene groote levendigheid en, volgens door ons ontvangene berigten, wendt de azijnnijverheid te *Orleans* en in de omstreken de lofwaardigste pogingen aan, om haar ouden roem te handhaven en de talrijke en geduchte mededinging, door haren goeden uitslag ontstaan, het hoofd te bieden.

Ontdekkingen en Uitvindingen.

Een middel tegen buskruidontploffing. — Als zoodanig wordt eene vermenging van het buskruid met graphiet aanbevolen. Deze vermenging moet in geenen deele nadeelig op de eigenschappen van het buskruid werken en heeft het voordeel, dat de ontbranding zich niet zoo snel aan de onderscheidene deeltjes mededeelt en dat het niet op ééns ontploft maar langzaam afbrandt.

Galvanische stroom. — Men heeft in den laatsten tijd den galvanischen stroom ook op de vischvangst toegepast. Later komen wij op dit berigt terug.

Natuurkunde en Reizen.

Nieuw ontdekte Bron. — In het Zwitsersche canton *St. Gallen* is eene bron ontdekt, die in één minuut 48 kannen water geeft, hetwelk 29½ graden Re^r. warmte bevat. Dit water is dus het warmste van alle tot nu toe in gebruik zijnde bronnen.

Gezondheidsleer.

Brandwonden genezing. — Als het zekerste middel tot genezing van brandwonden, wordt in *Amerika* een uit den brandnetel getrokken tinctuur aangewend. Men verkrijgt dit tinctuur door de in stukken gesneden brandnetel eenigen tijd lang in wijngeest te distilleren en het vocht vervolgens, door middel van een compres, op de wonde te leggen.

Kerk en Onderwijs.

De nieuwe Luthersche voorschriften omtrent het huwelijk hebben in *Wurtenberg* zelfs de geestelijkheid in het harnas gejaagd, en bij de gemeente groote ontevredenheid doen ontstaan.

Gebrek aan Onderwijzers. — Zoowel in *Oostenrijk* als in *Pruissen* bestaat, in den laatsten tijd, groot gebrek aan onderwijzers voor de jeugd. Men schrijft dit hoofdzakelijk toe aan den afkeer, dien de jongelieden voor den onderwijzerstand hebben.

Jeugdige Stakkers
beschouwingen over vrijheid van verkeer.

(Vervolg.)

Zonder arbeid en zonder kennis komt men niet meer vooruit in onze dagen, zeiden wij zoo even, en wij herhalen er tevens bij, gelukkig waarlijk! Niet in de maatschappij, niet in den tegenwoordigen tijd, niet in de veranderde omstandigheden ligt de kwaal verscholen, wanneer men zoo velen hoort klagen over hun achterblijven, maar in de menschen zelven. De tijd is voortgegaan, en de omstandigheden zijn geheel veranderd; wee die het durft ontkennen! Maar wee ook hem, die zoo dwaas zal willen zijn, om dan te blijven staan, als alles rondom hem vooruitstreeft! Immers wie dat toch wil, hij veroorlooft zich eene weelde door den zonderling te spelen, waaraan hij al zeer spoedig een goed bestaan kan opofferen. Vrij verkeer, roept de tijdgeest ons toe; hij spreekt het doodvonnis uit over alle bevoorregten en begunstigden, en naar mate deze in hunne vroeg gedolven graven nederzinken, rijzen van rondom aan den voet van den grafheuvel nieuwe en krachtige mannen op, die zich naauw den tijd gunnen, om tot bezinning te komen, maar die oogenblikkelijk naar ploeg en spade en houweel grijpen, om daarmede als 't ware hunne aanspraak den grond te bebouwen, die nog altijd rijke vruchten geeft aan hem, die het ogenschijnlijk zoo ruwe werktuig als tooverstaf weet te gebruiken, en daarmede schatten te voorschijn roept, verborgen voor het oog van den zadsigen en kortzigtige. Vrij verkeer, is de juichtoon van den wakkere, en voorwaarts snelt hij met rappen schoon bedachtzamen tred, gevolgd door velen, die ijlings kruk en blinddoek hebben weggeworpen, en die nu tot hunne verbazing ontdekken, dat die steunsels en die windselen onnut waren, bij alleen de treurige gevolgen hunner ziekelijke verbeelding, die hunne kracht verborg en voor zwakheid deed gelden. Vrij verkeer, ademt dankbaar de arbeidwillige, maar tot nu toe door bevoorregten verdrongen man, en fier slaat hij den helderen blik rondom zich, om al spoedig met het geoefend oog die mijn te ontdekken, welker ontginning hem zoo rijke winsten belooft en waartoe nu niet meer de gunst van den meester, maar alleen het meesterschap gevorderd wordt, dat kennis en ijver den mensch over al het geschapene verleent.

Klaag dan voort, onwillige en onbekwame, maar weet, dat uwe jammerkreten verdoofd worden door het gedreun van moker en van hamer, door het gesnor van spoel en klos, door het gesis en gefluit van stoompijp en van stoomrad, terwijl de voordeelen van den nijvere te groot zijn en te zeer in 't oog springen, dan dat ze niet de beste weerlegging zouden zijn van alle drogredenen, die aan den tijd willen toeschrijven wat alleen aan den mensch te wijten is. Of, staat de geheele wereld niet voor een ieder open, nu de slagboomen bijna overal zijn weggenomen, zoodat de winst, die hier moge ontbreken, ginds ruimschoots verkrijgbaar is? Waarom dan in het hoekje van den haard geprutld, wanneer daarbuiten eene rijke mijn te ontginnen is. Moet in [illegible] zijn brood te verdienen; het genot van bij vriend en maag te blijven en zijne dagen te slijten op de zoo geliefde plek, waar men het levenslicht aanschouwde, wordt veelal gekocht ten koste van meer winst, in den verren vreemde te verkrijgen. Naar buiten dan hij, die daar binnen geene bevrediging vindt voor zijne wenschen, en alleen hij t'huis gebleven, die door de fortuin genoegzaam begunstigd is, om zich het genot van het stiller en vreedzamer leven aan den vaderlijken haard te mogen gunnen.

Waar bescherming meer en meer wegvalt, daar moet kennis die leemte aanvullen; het besef daarvan wordt meer en meer levendig onder ons. Was vroeger de weinige kennis toereikend, die het bevoorregte bedrijf vorderde: nu moet aan de hoogere eischen voldaan worden, die het onbeschermde bedrijf stelt. Beter onderwijs dus zij de allereerste behoefte, die men gevoelen, waarin men voorzien moet. Hoe gebrekkig mag dat onderwijs tot nu toe nog genoemd worden voor hem, die zich aan handel of nijverheid wijden wil, en daar, waar het op enkele plaatsen voldoende voorzien wordt, hoe weinig wordt het gewaardeerd! getuige het zoo gering aantal leerlingen op menige beter ingerigte school, waardoor de hoogere kosten, die het veroorzaakt, naauw gedekt kunnen worden. Vreemde talen — wie kent ze niet in ons Vaderland, immers zoo volkomen, dat men daarin geen mededinger ducht! zoo hoort men menig een stout beweren. En voorzeker, de Nederlander mag roemen op die kennis, maar is ze genoegzaam toegepast op het bedrijf, waarvoor de jongeling opgeleid wordt? Op hoevele scholen leert de knaap, die zich in den handel begeeft, reeds vroeg zijne gedachten op het papier zetten, zoodat de schrijftaal hem reeds van der jeugd juist dat geworden is, wat ze in waarheid wezen moet: de spreektaal op het papier, in korter, juister en gekuister vormen, dan waarvan men zich in het gemeen gesprek bedient, omdat de tijd tot verduidelijking van het niet-begrepene ontbreekt, en omdat het geschrevene niet vervliegt, zoo als het gesproken woord, maar blijft bestaan, en de kring, tot welken men zich rigt, uitgebreider en uitgelezener kan wezen? Toch mag zoodanige oefening hoogelijk worden aanbevolen, vooral voor den toekomstigen handelaar, voor wien het een hoofdvereischte is, dat hij zijnen hem persoonlijk vaak geheel onbekenden en dikwijls duizenden mijlen van hem afwonenden handelsvriend in weinige, maar duidelijke woorden zeer naauwkeurig kunne zeggen wat zijn bepaald verlangen is, welke zijne uitdrukkelijke voorschriften zijn. Hoe menig schromelijk verlies is niet dikwijls in den handel ontstaan, alleen omdat de briefschrijver zich niet juist heeft uitgedrukt! hoe menige oude betrekking is niet vaak verbroken, enkel door eene onhandigheid van den steller des briefs! En de vaardige penvoerder is alleen door oefening geworden wat hij is; en omdat hij niet juist schrijven kan, zonder zich de zaak, waarover hij schrijven moet, helder te kunnen voorstellen, moet hij de gaaf verkregen hebben, om elke zaak, ook de meest-ingewikkelde, spoedig te begrijpen en te doorzien, dus: juist te denken.

Redactie. *(Wordt vervolgd.)*

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van	Datum.		Naar
Febr.	6	Engelsch	Margaret West	P. R. Sinclaw	Batavia	31	Jan.	Singapore
"	8	"	Conins	Sankins	Hongkong	26	"	Engeland
"	—	Fransch	Bougainville	Albo Vonanno	Batavia	3	Febr.	Singapore
"	—	Engelsch	Sterling	Wm. Hovol	Foochow	24	Jan.	Clyden
"	11	N. I.	Padang	Schippers	Padang	7	Febr.	Batavia
"	—	Hamburgsch	Araga	Kalling	Macao	30	Jan.	Bremen
"	13	Engelsch	Defiance	W. W. Beaulen	Mauritius	2	"	Penang
"	—	Amerikaansch	Flora Temple	M. Cole	Macao	2	Febr.	Havanah
"	—	Engelsch	Mona	A. Basey	Melbourne	28	Dec.	Singapore
"	—	"	Cambalie	John F. Fawlett	Shanghai	31	Jan.	Montreal
"	14	Amerikaansch	Maurij	C. A. Fletcher	Londen	20	Nov.	Shanghai
"	—	Engelsch	Lord Montgomery	J. C. Gilbert	Melbourne	17	Dec.	Batavia

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der schepen	Gezagvoerder	Van	Datum.	Agenten.
Febr.	13	Ned.	brik.	Zwaluw	H. Uitermark.	Macao	20 Jan.	Haager en Schuurman
"	—	Amerik.	schip.	R. B. Torbes	C. Ballard,	Boston	31 Nov.	Paine Stricker en co.
"	14	Eng.	bark.	Alexander	Davidson	Melbourn	"	Hunter Houghton
"		"	"	Starsest Home	. . . .	Sidney		"
"	—	Amerik.	schip.	Live Yankee	Thorndike	Melbourn	"	Paine Stricker en co.
"	15	"	3m. sch.	Maurij	Fletcher	London		
"	—	Eng.	brik.	Lord Montgomery	J. C. Gilbert	Melbourne	17 Dec.	Hunter Houghton
"	—	Ned. Ind.	"	Cheribon Packet	Massingham	Padang	"	D. N. Buijs en co.
"	16	Amerik.	bark.	Lucie Nickles		Van de West		Paine Stricker en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		Vlag		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Febr.	14	Z. M.	[illegible]	Padang	Lt. t/z 1 kl. Reuchenius.	Banka.
"	—	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schippers	Borneo Westkust
"	—	Ned.	schip	Bezoekie	J. L. van Bueren	Amsterdam
"	15	Meckl.	bark	Rostock	J. Behnck	Soerabaija.
"	—	Eng.	brik	J. C. Ross	R. Ballard	Cocos Eiland
"	—	Zw.	bark	Sophia	E. W. Berns	Nederland
"	16	Ned.	"	Vier Gebroeders	C. J. Butick	" via Soerabaija
"	17	N. I.	"	Amsterdam	Hadjie Alief	Samarang

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag		Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	bark	Zeenimph*	E. Orré.	. . . .	Haager en Schuurman.
"	schip	Minister van Hall	O. de Haas	. . . .	"
"	"	Nederland*	P. Van den Berg.	. . . .	"
"	brik	Zwaluw	H. Uitermark.	Samarang	
"	bark	Sara Alida Maria*	Stapert	Amsterdam.	B. Kopersmit en co.
"	schip	Eclipse*	Doeksen.		
"	schoon.	Saphir*	N. J. de Vries	Rotterdam.	Reynst en Vinju.
"	schip	Padang	J. Loarens		"
"	bark	Concordia*	de Wit		van Ommeren Ruep en co.
"	"	Hendrika*	van Aalburg	. . . .	"
"	"	Henriette Geertruida*	F. de Boer	Amsterdam.	Jacometti en co.
"	schip	Doctrina et Amicitia.	P. Haagsma	. . . .	de Weerdt Ruyl en co.
"	"	Zeestroom*	R. L. Schaap	Samar. en Soerab.	Schimmelpenninck en co.
"	bark	Adriana Petronella	A. A. Brocq	Soerabaija	
Nederl. Ind.	schoon.	[illegible] Batavia	Meijer	. . . .	D. N. Buijs en co.
"	bark	Noorhun	Said Alie bin Djin.	Banka	B. J. Jacobs.
"	"	Lachmadie	Seeh Jamaoi	Banka en Blinjoe	
"	"	[illegible]	Worth[illegible]	Soerabaija.	de Weerdt Ruyl en co.
"	"	Generaal [illegible]	D. de Waale	Siam.	Haager en Schuurman.
Fransch	schip	[illegible]	Rangin	[illegible]	[illegible] en G. Kinder
"	"	La Jeanne*	Toulouse	. . . .	"
Engelsch.	"	City of Palaces*	P. Jones.	Hongkong	Maclaine Watson en co.
"	schoon.	Highlander*	Conradi.	. . . .	E. Moorman en co.
"	brik	Equator*	D. B. Barnes	. . . .	
"	schip	Alexander John Kerr*	Hadjie Unändjie		B. J. Jacobs
"	bark	Princes Alice*	Ball		Hunter Houghton en co.
"	"	Alexander*	A. Davidson		"
"	brik	Lord Montgomery	J. C. Gilbert		"
"	bark	Starsest Home			"
"	brik	Ocean Bride		Siam. en Banjerm.	D. N. Buijs en co.
Amerik.	schip	Cristal Palace*	B. J. Simmons		Paine Stricker en co.
"	"	R. B. Torbes*	C. Ballard.	. . . .	"
"	"	Indiaman*	W. Smith	Amerika	Maclaine Watson en co.
Sard.	bark	Calijpso*	Gastellier	. . . .	Busing Schröder en co.
Zweedsch.	"	Maria Theresia.	Lindström.	Zweden	"
"	brik	Atalante	A. E. Sohlberg	. . . .	Tolken Voget en co.
"	schip	Prins Carl*	John Tarras	Stockholm	J. Cezard en co.
"	bark	Maria Charlotte	J. W. Smidth		
"	"	Elise*	W. Kruse	Nederland.	Metzendorff. Wilmans en co.
Meckel.	"	Joh. Kepler*	J. Janssen	China.	
Hamb.	brik	Bonito*	Lafreus		E. Bahre en G. Kinder.
Deens	bark	Birgitt Melchior*	Garde		
Hanov.	"	Adele*	. . . .	. . . .	Paine Stricker en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang.*

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Febr.	4	N. I.	st.	Kon. der Nederl.	Lewis	Batavia
"	5	Siam	brik	Kim Hing Tjiang	Lim Tjai	Siam
"	6	Ned.	bark	Herm. de Ruiter	Feijnt	Batavia.
"	7	"	"	Grootm. Nation.	Giesse	"
"	—	N. I.	"	Almansoor	Fakir	"
"	9	"	"	Emelie	Perrij	Padang
"	10	Ned.	"	Nijverheid	Kerkstra	Tagal
"	—	N. I.	schoon.	Hap Eng	Tan Kie	Riouw

Vertrokken schepen van *Samarang.*

Datum.		Vlag		Namen der Schepen,	Gezagvoerder	Naar
Febr.	7	N. I.	[illegible]	[illegible]	Wörth.	Rembang
"	"	"	st.	Kon. der Nederl	Lewis	Batavia
"	16	"	schip	Sara Eleonora	Schumer	Batavia.

In lading liggende Schepen te *Samarang.*

Vlag		Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming	Agenten
N. I.	schoener	Mastora	Mohamat Amin	Bandjarmassing	Gezagvoerder
"	bark	Marianna Anthoinette	J. Winter	Batavia	B. Kopersmit en co.
"	schoener	Gout Hoan	Sodiwongso		Gezagvoerder
"	bark	Ellen	T. A. P. Wentholt	Indramaijoe	B. Kopersmit en co.
"	"	Pilades	A. de Wolff	China	Gezagvoerder
"	"	Fathal Hair	S. M. b. Oemb. Bahalowan		
Ned.	schip	Agnetta	J. Jonker, qq.	Nederland	B. Kopersmit en co.
N. I.	brik	Lina	J. W. Steeveas	Rembang	Gezagvoerder
Siam.	bark	Sijlfa.	Lauw Djan.	. . . .	"
"	"	Tjinghien.	Jap Sian.	. . . .	"
N. I.	brik	Salim	S. Hamit b. Achm. Segaf	. . . .	"
Ned.	bark	Rembrandt van Rijn	J. H. Wijngaarden	. . . .	"
"	schip	Vlaardingen	M. S. van Dusseldorp	. . . .	B. Kopersmit en co.
N. I.	bark	Sultan Iskander	R. Zoutman	. . . .	Gezagvoerder
Ned.	"	Herman de Ruyter	P. J. Feijnt	Soerabaija	B. Kopersmit en co.
N. I.	"	Almansoor	Oesman bin Alie Pikor	Banjermassing	Gezagvoerder
Ned.	"	Grootmeester Nationaal	A. F. Giesse		Dorrepaal en co.
Siam.	brik	Kiem Hing Tjiang	Liem Tjaij	. . . .	Gezagvoerder
Ned.	bark	Nijverheid.	E. L. Kerkstra	China	Wermuth en co.
N. I.	"	Emelie	J. B. Perrij	. . . .	Gezagvoerder
"	schoener	Hap Eng	Tan Kie	. . . .	"

Aangekomen Schepen te *Soerabaija.*

Datum	*Vlag*		*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Van*
Febr. 5	Engelsche	schoener	Boreas.	S. Wobrye.	Singapore.
» —	N. I.	bark	Mandarijn.	Tjeoe Ingsing.	Samarang.
» —	Ned.	»	Watergeus.	W. H. Kramer.	Batavia.
» —	Hamb.	schip	Manilla.	L. Behrens.	[illegible]
» —	Ned.	bark	Elisabeth Johanna.	F. R. Oomkens.	Samarang.
» 8	Ned.	»	[illegible]	Said Mohamat Segaf.	Bandjermasing.

Vertrokken Schepen van *Soerabaija.*

Datum	*Vlag*		*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Naar*
Febr. 6	Zweedsche	bark	Matij	C. S. Iverspaar	Zweden
» —	»	»	Louise	J. A. Lofquist	Nederland.
» —	Ned.	schip	Nassau	E. Verginius	Nederland over Probol.
» 7	N. I.	bark	[illegible]	Hadjie aboe Bikar	Grissee.
» 8	[illegible]	brik	[illegible]	E. Moss	Koetei
» —	N. I.	bark	[illegible]	Sech Moh. Joes. b. Jakoop	Samarang over Grissee
» —	»	»	[illegible]	Sech Awab bin Awab Said	Grissee
» —	»	[illegible]	[illegible]	Wongso	[illegible] (Padang).

In lading liggende schepen te *Soerabaija.*

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
[illegible]	Norman	Swell		Fraser Eaton en co.
[illegible]	Equator	J. G. Appel		P. Kervel en co.
[illegible]	Joedul Hair	Sech A. b. A. Bargebeh	Grissee	Gezagvoerder.
[illegible]	[illegible]	J. Chester.	China	Fraser Eaton en co.
[illegible]	[illegible]	Fechter.	Nederland	»
[illegible]	[illegible]	Van Hemert.	Amsterdam	»
[illegible]	[illegible]	A. Lupcke.	Nederland	B. Kopersmit en co.
»	[illegible]	Adriaans.	Rotterdam	Anemaet en co.
Ned. Ind.	[illegible]	Paulina	Tjilatjap	Fraser Eaton en co.
Fransche	Saez	Perraud	Frankrijk	»
Zweedsche	Hebe	Falkenberg	Zweden	»
[illegible]	Emelie	Na Wulff	»	»
[illegible]	Catharina	Olsson	»	»
Nederl.	Watergeus	Kramer	Amsterdam	Rayl Cramer en co.
[illegible]	China	Luttenberg	»	P. Kervel
[illegible]	Condor	Breidhaupt	Bombaij	» »
[illegible]	Christina Helena	Tjebbes	Nederland	» »
[illegible]	Antoinetta	J. M. de Winter	»	J. van Eck en co.
[illegible]	[illegible]	Behrens	Hamburg	Wm. Mathieu en co.
[illegible]	[illegible] Wilhelmina	Jansen	. . .	B. Kopersmit en co.
»	Saad Dockum	N. van der Werff	Nederland	McMillan Marten en co

Handels- en Scheepsberigten.

Marktprijzen te Batavia

16 Februarij 1858.

Koffij, Java nominaal. } zonder vraag.
— Padang idem. }
Rijst, witte *f* 140 per koyang, zonder afnemers.
— Cargo » 125 à *f* 138 » geringe voorraad.
Suiker, witte N°. 16 *f* 16,— à *f* 17,— nominaal.
Wisselkoers op Holland, 102 %.
» » Engeland per *f* 11,— p. St.
Gouvernement. Geen papier.

Te Soerabaija, is bevracht het schip *Holland* kapt. *Aufmuth* à *f* 70 voor Suiker naar Nederland.

De Heeren W. H. Cramer, L. W. van Rijn van Alkemade, F. C. H. Kock en P. W. Ouwehand, respectivelijk Gezagvoerders van de Nederlandsche schepen, *Osiris*, *Prinses Amalia*, *Galilei* en *Willem de Clerq*, verzoeken ons onder de algemeene aandacht te brengen, dat, niettegenstaande er vier loodsen voor *Straat Bali* zijn aangewezen, zij allen deze straat *zonder loods* zijn binnen gekomen, en zelfs niettegenstaande zij 36 tot 36 uur lang, voor die straat hadden gelaveerd. Eerst in de nabijheid van de reede van *Banjoewangie* kregen zij een loods aan boord. Het schijnt dus, dat hoogst zeldzaam de loodsen te bekomen zijn, op de plaats, waar zij zich behooren op te houden, namelijk *[illegible]*.

Ook meenen zij hunne zeevarende vrienden opmerkzaam te moeten maken, dat de ton op *[illegible]* nog niet gelegd is.

CHINA.

Men meldt uit *Macao*, dato 26 Januarij, dat men hoop koesterde, dat de communicatie met *Canton* spoedig weder opengesteld zoude worden, dat meerdere levendigheid in den handel zoude te weeg brengen. De prijs van Rijst was iets gestegen, Doll. 2 40 à 2.80 p. picol.

Restant Producten in 's lands Pakhuizen te Pasoeroean

den 9den Februarij 1858.

27,983-55 pic. suiker.
49,629-68 pic. koffij.

Uitvoer te *Pasoeroean.*

van den 2den tot en met den 9den Febr. 1858.

Naar Middelburg per Ned. bark *Commercie Compagnie*, gez. G. J. Bruker.

9000,01 pic. suiker en 5310 do. koffij. *Gouvernement.*

[illegible] van de hoeveelheden, voor particuliere rekening geteelde Produkten [illegible] uit de oogsten van 1856 en 1857, onder Ult. December 1857.

Anno 1856.

Residentien / Afdeelingen	KOFFIJ (Picols) begroot	KOFFIJ reeds ontvangen	KOFFIJ vermoedelijk nog te ontvangen	KOFFIJ totaal	SUIKER (Picols) begroot	SUIKER geheel voor eigen rekening: reeds ontvangen	SUIKER geheel voor eigen rekening: vermoedel. nog te ontvangen	Hoeveelheid Suiker v. d. gouvernements aanplant ter beschikking van fabriekanten blijvende	SUIKER totaal	INDIGO (Amsterd. Pond) begroot	INDIGO reeds ontvangen	INDIGO vermoedelijk nog te ontvangen	INDIGO totaal	COCHENILLE (Amst. Pd.) begroot	COCHENILLE reeds ontvangen	COCHENILLE vermoedelijk nog te ontvangen	COCHENILLE totaal	TABAK (Picols) begroot	TABAK reeds ontvangen	TABAK vermoedelijk nog te ontvangen	TABAK totaal
Batavia					102010	88260			88260												
Buitenzorg	6905	9963		9963	7000	5010			5010					25000	10000		10000				
Krawang	15060	12060		12060	36800	34395			34395												
Cheribon					41196	699	497	40000	41196					12000		12000	12000				
Tagal					40000			b35748	635748												
Pekalongan	600	998	2	1000	14000	2224	10000	a »	12224												
Samarang	37200	13568		13568	36000	800		55804	56604									800	815		815
Japara	100	77		77	90000			94935	94935					50000	42000		42000	960	b 750		b 750
Rembang					9000			10568	10568									13440	16261		16261
Soerabaija					101936	11793	4884	120481	137163									1440	a		
Pasoeroean	[illegible]	[illegible]		3063	75500	22108		86568	108676									1600	1944		1944
Probolingo					56300	900	400	55300	56300												
Besoeki					22000			25480	25480												
Banjoemaas																					
Djocjocarta	10	10		10						390500	365800		365800								
Soeracarta	a	21691		21691	a	25020	a		25020												
Madioen					10000			18400	18400												
Kedirie					21600			17500	17500												
Totaal	64676	61430	2	61432	660480	191209	13486	558719	763418	390500	365800		365800	87000	52000	12000	64000	17880	19770		19970

Anno 1857.

Residentien / Afdeelingen	KOFFIJ begroot	KOFFIJ reeds ontvangen	KOFFIJ vermoedelijk nog te ontvangen	KOFFIJ totaal	SUIKER begroot	SUIKER reeds ontvangen	SUIKER vermoedel. nog te ontvangen	Hoeveelheid Suiker v. d. gouvernements aanplant	SUIKER totaal	INDIGO begroot	INDIGO reeds ontvangen	INDIGO vermoedelijk nog te ontvangen	INDIGO totaal	COCHENILLE begroot	COCHENILLE reeds ontvangen	COCHENILLE vermoedelijk nog te ontvangen	COCHENILLE totaal	TABAK begroot	TABAK reeds ontvangen	TABAK vermoedelijk nog te ontvangen	TABAK totaal
Batavia					450300	131513			131513												
Buitenzorg	14850	9380		9380	79880	6513			6513					20000	20800		20800				
Krawang	10075	14634		14634	41500	33180	800		33980												
Cheribon					40700	300		± 80000	80500												
Tagal					36000 a.		a.	36000	[illegible]												
Pekalongan	d. 1200	d. 1000	d. 200	d. 1200	13800	d. 7151	d. 3649	53665	[illegible]											800	800
Samarang	37000	43742		43742	34800	2300	400	51445	[illegible]									800		700	700
Japara	100	148		148	83560		a.	86486	86486					42000	30500		30500	700		c15200	15200
Rembang					9000	7262		12675	19937									9655	a.	[illegible]	[illegible]
Soerabaija					135887	13677		121631	[illegible]									1600		[illegible]	[illegible]
Pasoeroean	6800	11067		11067	95000	24639		135721	160360									1600	185		
Probolingo					55500	600		62000	62600												
Besoekie					34500			cc. 50000	50000												
Banjoemaas					4000			4582	4582												
Djocjocarta	12	10		10						454000	392360		392560								
Soeracarta	a.	54444		54444	a.	25364			25364												
Madioen					14000			16000	16000												
Kedirie					20000			cc. 18000	18000												
Totaal	62017	134422	200	136422	765087	252501	4949	708475	965625	454000	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

NB. *a.* niet opgegeven, onbekend of nog niet te bepalen. — *b.* Gewijzigd ten gevolg van latere opgave. — *c.* [illegible] van de [illegible] aanplant, — *d.* Het cijfer van het vorig [illegible] gevolgd.

Aan- en *Uitvoer te* Batavia, *van den 2den tot en met den* 14den *Februarij* 1858.

AANVOER.

Van China per N. I. bark *Jatie Liong*, gez. Tjoa Tjoei.

6800 ps. kammen, 77 krandj. aardewerk. 159 zakk. aluin, 10 do. steenen, 15 pakk. papier, 4/m. vloersteenen, 60 krandj. theepotten, 35 kn. aardewerk, 22 do. thee, 3 do. gouddraad, 24 krandj. bijlen, 4 do. scharen, 7 kn verguldsel, 2 do. papier, 1 do. confituren, 1 do. kramerijen. *Han Tjoa.*
1060 kn. thee, 11 do. verguldsel, 21 coll. ijzeren pannen, 59 ps. do. 3 kn. papier, 16 krandj. aardewerk, 160 tobb. verf, 12 kn. vermillioen, 6 do. gouddraad, 2 do. zijdenstoffen, 6 do. diversen . *Tjan Seho,*
12 kn. vermillioen. *Ikdie.*
12 coll. thee, 2 kn. do. *Tan Ibo.*
70 kn. thee. *Sengkie.*
6 kn. thee. *Tan Yoeseng.*
8 kn. thee, 5 do. verguldsel, 5 do. vermillioen, 4 do ruwe zijde, 1 do. gouddraad. *Lim Hoa.*

Van Singapore per Amerk. schip *Indiaman*, gez. Smith, agt. Maclaine Watson en co.

972 pic. gambier. 1200 do. koffij, 400 do. cassia, 500 do. rotting. *Lading voor Boston.*

Van de Lampongs per praauw Pantjallang gez. Oesoep.

31 pic. gomelastiek, 37 do. dammer, $6^1/_2$ do. peper, $2^5/_{125}$ do. was, 10 boss. rotting. *Gezagvoerder.*

Van Soerabaija en Samarang per N. I. stooms. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

27 kn. cochenille. . . . . . .
$2^{52}/_{100}$ pic. koffij, 2 kn. indigo. *C. Bahre en G. Kinder.*
100 ks. kop. munt. *Gouvernement.*

Van de Moluccos, Soerabaija en Samarang per N. I. stoomb. *Padang*, gez. Schipper,

1 kt. manufact, 1 do. zeildoek, *Order.*
90/m. man. sigaren, *C. Bahre en G. Kinder.*
115/m. jav. sigaren. *Tan Engbo.*
1 kt. zijdenstoffen. *Pandel en Stiehaus.*
10 pic. koffij *Agenten.*
1 piano, $62^{60}/_{100}$ pic. suiker. . . . . . .
1 tapijt. *Abeelen Dennison en co.*
8 oxh bier. *Morgan Melbourne en co*
eenige gouv. goederen. *Gouvernement.*
$413^{36}/_{100}$ pic. koffij, ...
1 kt. gouv goederen. *Gouvernement*

Van de Lampongs per praauw Padewakan gez. Poewa Mariana.

15 pic. dammer, 7 do. poelasarie, 7 do. kemoeninghout, 2500 ps. rotting, 200 do. sp. matten. *Gezagvoerder.*

Van de Lampongs per praauw Tjemplong gez. Pa Ismeul.

101 pic. boomwas, 5 do. koffij, 10 do. gomelastiek, 21 do, dammer, 44 do. zw. peper, 150 ps. sp. matten, 100 do. rijksdaalders, *ƒ* 60 recepis. *Gezagvoerder.*

Van de Lampongs per praauw Djoeloeng Djoeloeng gez. Make.

$17^1/_2$ corg. sarongs, 196 pic. gomelastiek, 41 do. zw. peper, 65 do. dammer, $9^6/_{100}$ do. was, 1000 ps. rijksdaalders *ƒ* 2150 zilv. specie. *Gezagvoerder.*
7 pic. gomelastiek, [illegible] 200 ps rijksdaalders, *ƒ* 200 zilv specie. *Hadjie Moeda.*

Van China per N. I. bark *Bintang Batavia*, gez. Meijer.

474 ps. grafsteenen, 7700 coll. aardewerk, 38 krandj. do. 500 ps. do. 260 ijzeren pannen, 61 pakk. paiongs, 466 kn. thee, 941 pakk. papier, 689 coll. chin. goederen, 8 ps. houtwerken, 4 steenen badkuipen, 3 surtevanen, *Order.*

Van Boston per Am. schip [illegible], gez. Hoijt, agt. Paine Stricker en co.

132 ps. klokken, 10 kn. do. $34^2/_3$ doz. stoelen, 175 blikk. beschuit, 6 vs. azijn, 2 kn. tabak, 2 vs. lijnolie, 6 kn. brood, 10 doz. schrappers, 53 kn. zeep, $4^1/_2$ vn. boonen, 5 doz. emmers, 20 riemen, 2 doz. assen, 1438 blokk. lood, 60 kn. geelkoper, 25 vs. spijkers, 329 tonn. ijs, 300 bn. drills, 1000 do. ongebl katoen, 4 kn. flanel, 400 vn. meel, 80 bn. werk. *Agenten.*

Van Rotterdam per Ned. schip *Adriana Petronella*, gezagv. Broers, agent. Schimmelpenninck en co.

60 ledige leggers, *E. Moormann en co.*
220 vs. spijkers, *Haager en Schuurman.*
100 hammen, *B. Kopersmit en co.*
5 mand. haring, *de Waerdt, Buijl en co.*
$42/^1$ $16/_2$ ledige leggers, *J. Cézard en co.*
40 hammen, gebr. *Roselje en co.*
16 bn. manufacturen, *Pitcairn Syme en co.*
1 kistje zilverwerk. *van Haren Noman en Kolff.*

Van Singapore per zw. schip *Atalante* gezagv. Dahlberg agenten Tölken Voget en co.

1300 pic. sapanhout, *Agenten.*
2683 planken *Adam en co.*
1536 planken, 8 vn. gez. vleesch, 5 pakk. matten *John Pryce en co.*

Van China per Ned. schip *Hendrika*, gez. van Aalburg, van Ommeren Rueb en co.

14000 steenen, 1702 marmer do. 28062 pakk. aardewerk 200 pic. dammer, *Oeij Engtjong.*
2613 coll. diverse chineesche goederen, *diverse Chinezen.*

Van Cheribon per Ned. schip *Bezoekie*, gez. van Bueren, agenten Reijnst en Vinju.

430 pic. tin, 100 do. rotting, 100 do. sapanhout, 3000 do. koffij. $8000^{82}/_{100}$ do. suiker, $28^{768}/_{100}$ do. indigo.

Van Zweden per Zw. schip *Maria Charlotta*, gez. Schmidt, agt. J. Cézard en co.

107 vs. staal, 3828 staven ijzer, *C. Bahre en G. Kinder.*
868 staven ijzer. *J. Cézard en co.*

Van Singapore per N. I. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. E. Lewis, agt. Maclaine Watson en co.

12 kn. opium, *Paine Stricker en co.*
2 kn. manufact. *Andreas en co.*
12 bn. zakken. *Gasper en co.*
7 kn. opium. *Purvis en co.*
20 vs. rotte kruid. *Saleh bin Sahal.*
20 coll. chin. goederen. *Lim Hoa.*
42 coll. katoen enz. *Said Alle bin Thalim.*
20 ks. specie *E. Moormann en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Commissaris des Konings van der Heim*, gez. Hoogenstraten, agt. Landberg, Bezoet de Mie en co.

10 kn. en 2 bn. manufacturen, 6 do. dekens, 70 mand. min. water. 25 ks. wijn. 112 vn. bier, 100 hammen, 1 tabakspers en toebehooren, 50 vs. boter, 75 ks. kaas, *Schimmelpenninck en co.*
10 kn. manufacturen. 7 do. provisien, 130 vs. boter, 200 ks. kaas. *Huyl Cramer en co.*
10 kn. wijn, *Anemaet.*
6 mand min. water. 1 ks. modewaren, *van den Broek en co*
28 kn. wijn, 5 do. [illegible], 4 do. olie. 7 mand. water, 1 kt. hammen, 60 vs. boter, 4 ks. kazen, 60 vs. boter 4 ijzeren platen, 2 do. hefboomen, 2 kn. ijzerwerk 256 coll. gesl., *Adam en co.*
6 kn. manufacturen, *Kervel en co.*
8 kn. meubelen, 2 do. diversen, 100 vs. boter, 200 keld. genever, 30 hammen. 70 kist, 12 vaatjes, 50 ks. kaas. 30 mand. water. gebr. *van Delden.*
71 kn. en 3 mandjes wijn, *Chevalier.*
3 kn. wijn, 1 do. bessensap, *Order.*
50 keld lijnolie, 3 kn. provisien, 25 vs loodwit, 30 do. verf. 20 mand min. water, ...
30 vs. boter, *van Tijen.*
12 ks. likeur, 13 do provisien, *Order.*
200 vs. boter, 100 ks kaas, 1 kt. manufacturen. . . . .
5 kn. provisien, *Friedlander.*
60 coll. manufacturen, *B. van Leeuwen en co.*
81 boss. en 1225 stav. ijzer, 30 vs. specie, *N. H. M.*

Van Singapore Riouw en Muntok, per Ned. Ind. stooms. *Banda*, gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries.

2 kn. met 4730 doll. *Gasper en co.*
2 kt. zijde goederen, *Arathoon.*
1 » mousselines, *Said Moh. Soenkar.*
1 » manufacturen, *Said Aboebakar Bajul.*
2 » manufacturen, *Seck Oemar Kamud.*
1 » 630 doll. *Said Awab bin Said Badaoen.*

Van Livorno, per Ned. schip *Minister van Hall*, gez. de Haas. agt. Haager en Schuurman.

7510 ps. marmersteenen, 26 do. voorwerpen, *Dümler en co.*
24 kn. geel koper, 80 vs. spijkers *Order*

Van Australie per Eng. schip *Princes Alice*, gez. Riel, agt. Hunter Houghton en co.

20 tonn. steenkolen, *Agenten.*

Van Samarang per N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*, gez. E. Lewis, agt. Maclaine Watson en co.

Voor Singapore.

9 kn gedr. katoen, $48^{16}/_{100}$ pic. cubeben, 800 ks. jap. koper. *Order.*

UITVOER.

Naar Soengeliat, Marawang, Pankal Pinang en Kottee per N. I. bark *So-Ootkin*, gez. Varkevisser, agt. Coulster.

4 vs. boter, 2 ks. gember, 4/m. man. sigaren, 2 doz. champagne, 4 ps. hammen, 12 blikk. sardijntjes, 6 fl. mosterd, 11 doz. zuren, 2 do wijn, 1 do. sla olie, 61 blikk. provisien, 1 kt. wijn, 4 keld. genever, 2 ks. cognac, 12 do. zeep, 6 kazen, 12 blikk. tuinboontjes. *Agenten.*
187 coll gouv. goederen. *Gouvernement.*

Naar Zweden via Soerabaija per Zw. schip *Catharina*, gez. Olssen, agt. J. Cezard en co.

61 pic. rotting, 1739 do. suiker, *Agenten*

Naar Cheribon per N. I. bark *Oey Sinjo*, gez. Kouw Bien.

18 kn. koopmanschapp *Seck Awab bin Soenkar,*
38 coll. provisien, 45 led. leggers, 2 kn. ijzerwerk. *Paine Stricker en co.*
20 vs. boter, 1 kt. provisien. *John Pryce en co.*
100 keld. genever, 25 vn. bier, 25 do. boter. *B. Kopersmit en co.*
35 ps. geld kisten. *Gouvernement.*

Naar Nederland per Hamb. schip *Hermann en Emma*, gez. Kaiser, agt. Metzendorff Wilmans en co.

1103 pic. suiker, [illegible] do. sapanhout, 200 do. gomdammer, 130 do. kurkema, 10119 do. rijst, 530 do. rotting, 15 ℔ vanille, 410 ps. buffelhuiden, 1001 do. koehuiden. *Agenten.*

Naar Samarang per N. I. bark *Aliator Rachman*, gez. Steendam.

200 kn. cognac, 2 do. manufact uit entrep. *Busing Schröder en co.*
14 kn batik goederen uit entrep. *Dümmler en co.*
1 kt. kleinigheden. *Cassalette en co.*
10/m. man sigaren. *Abeelen Dennison en co.*
1 kt. machinerieu. *Pitcairn Syme en co.*
4 kn. rhijnwijn, 1 pak wasdoek, 1 kt. modewaren. *Gumprich en Strauss.*
50 pic. ijzer, 1 kt. provisien, 6 doz. gedr. vruchten, 4 do. banket, 6 ks suikerwerk *van Riet en ter Gouw.*
150 keld. genever, 1 kt. boeken. *Reynst en Vinju.*
50/m. man. sigaren. *Abeelen Dennison en co.*
30 kn. madapoll. 70 bn. drills. *N. H. M.*
2 kasten, 12 stoelen, 2 banken, 3 tafels, 4 knapen, 2 consoles, 1 mat. *Munder,*
1 kt. zijden goederen. *Said Jafar Hadat.*
100 pic. ijzer. *van Riet en ter Gouw.*
23 kn. cambries, 30 do. madapoll. *Seck Awal Jawas*
1 kt. diversen. *van Riet en ter Gouw.*
1 ks. ruwe zijde, 4 pic. ijzer, 1 fl. ghie. *Seck Salim bin Hamat.*
30 kn. hermitage, 7 do. provisien, 1 do. papier, 2 do. lantaarn, 2 oxh. wijn. *L. Platon.*
2 vn. ijzerwerk, 1 kt. kramerijen, 19 vn. brood, 20 kn. wijn. *Hunter Houghton en co.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Banda*, gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries.

51 coll. gouv. goederen, eenige marine do. *Gouvernement*
1970 ℔ cochenille, 1080 do. uitschot. *Adam en co.*

Naar Soerabaija per Ned. schip *Stad Dockum*, gez. van der Werf, agt. Jacometti en co.

6040 ps. steenen. *Agenten.*
5 kn. wijn, 2 do. percussions, 2 do rijtuigen. *Cassalette en co.*
20 vs. boter, 1 kt. wijn, 2 do. provisien en dranken. *S. B. van Kleeff en co*
8 kn. kramerijen, 2 do. drills, 800 ks. zeep, 6 do. parapluien, 2 do. borduurwol, 1 do. lampen, 1 do. parasols, 1 do. katoen, 2 do. patjols, 8 vn. ijzerwerk, 19 kn glaswerk, 5 do. knoopen, 1 do. coralen, 100 ks. gember, 58 do. wijn, 9 do tjelies, 2 bl. halflaken, 1 kt. sarongs, 1 do. zijden goederen, 5 do. gev. katoen, 1 do. wit do, 7 do. chitzen uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder,*
50 kn. wijn uit entrep. *Cassalette en co.*
1 kt. milit. goederen, 20 do. amfioen. *Gouvernement.*

Naar Soerabaija via Samarang per N. I. stoomb. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

1 kt. manufact. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
1 ijzeren as, 1 vs. klinknagels, 1 schroef, 1 pak regaal, 40 stav. ijzer. *Agenten.*
1 kt. zilverwerk en kleederen. *John Pryce en co.*
4 kn. gouv. goederen. *Agenten.*

Naar Samarang en Nederland per Ned. schip *Vlaardingen*, gez. van Dusseldorp, agt. de Weerdt Buijl en co.

Lading voor Nederland

100 pic. sapanhout. 450 do. tin. *N. H. M.*

Naar Singapore per Brem. schip *Generaal Jacobi*, gez. Weiland, agt. C. Bahre en G. Kinder.

456 tonn. steenkolen *Aan boord gebleven lading van Cardiff.*

Naar China per Hamb. schip *Mendres*, gez. Sijersted, agt. C. Bahre en G. Kinder.

150 pic. rotting, 8914 do. rijst. *Agenten.*

Naar Nederland per Zw. schip *Bahia*, gez. Sjöberg, agt. E. Moormann en co.

1500 pic. suiker, 600 do. koffij, 40 do. sapanhout, 40 do. gomelastiek, 69 do rotting, 500 ps. buffelhuiden, 1684 do. buffelhoorns, 100 kn. boomwas. *Agenten.*

Naar Singapore per Eng. schip *Margaret West*, gez. Sinclair, agt. Martin Dyce en co.

7308 stav. ijzer, 29 ks. zeep. 50 bn. manufact, 32 kn. do. 1 do. zadelwerk, 2 do. boeken, 50 legg. arak. *Aan boord gebleven lading van Engeland.*
7 pic. huiden 83 do. gommelastiek, 44 blikk. lijnolie, 4 vn. do. 14 kt. meubelen, 800 boss. ijzeren spijkers, 800 ks. blik, 6 roll. lood, 156 stuks. do. uit entrep. *Agenten*
27 kn lijnwaden, 2 vs. spijkers, 20 md. aardewerk uit entrep. *Tolson Hunt en co.*
7 kn. lucifers, 25 do. olie, 1 vt. zwavel, 250 keld. genever, 7 coll. manufact, 200 tobb. staal uit entrep. *E. Moormann en co.*
143 vn. bier uit entrep. *Andreas en co.*
516 pic. rotting, 75 keld. genever uit entrep. *Borneo Company Limited.*
21 kanonnen uit entrep. *J. Cezard en co.*
7 kn. manufact uit entrep. *Andreas en co.*
338 keld. genever uit entrep. *Haager en Schuurman.*
100 keld. genever, 2 kn. ijzerwerk uit entrep. *Engelhard en co.*

Naar Singapore per Eng. schip *Omagh*, gez. Davidson, agt Hunter Houghton en co.

34 led. vaten, 739 zakk. meel, 1206 ps. koper, 284 bl. do. 20 vn. vleesch, 40 do. spek. *Aan boord gebleven lading van Australie.*

Naar Nederland per Hamb. bark *Java*, gez. Jorgan, agt. Metzendorff Wilmans en co.

1045 pic. suiker, 120 do. sapanhout, 13890 do. rijst, 1151 do. rotting, 30 bs. kamfer, 600 ps. koehuiden, 100 do. boomwas, 1 legg. arak. *Agenten.*

Naar Hongkong per Eng. schip *City of Palaces*, gez. Jones, agt. Maclaine Watson en co.

1 kt. koopmanschapp. 15 vn. spek. *Aan boord gebleven lading.*

Naar Nederland via Cheribon en Samarang per Ned. schip *Lamina Elizabeth*, gez. Gersen, agt. J. Cezard en co.

120 pic. rotting, 400 do. tin. *N. H. M.*

Naar Singapore en China per Fr. schip *Bougainville*, gez. Albo, agt. C. Bahre en G. Kinder.

Voor China.

1 ks. glas, 47 coll. provisien, 10 do. meubelen, 53 do. kramerijen enz 6 do. diversen, 15 do. likeuren. *Aan boord gebleven lading van Bordeaux.*

Aan- en Uitvoer te Padang, *van den* 2 *Januarij tot en met den* 3 *Februarij* 1858.

AANVOER.

Van Samarang per Ned. Ind. schip *Bintang Toedjoe*, gez. C. F. Beasly.

3906 st. jav. dakpannen, $43^{20}/_{40}$ corg. do. tabak, 28 pic. katjang kadelee, 24 do. suiker, 12/m jav. sigaren, 2 kn. mikos, 29 do. thee, 35 pic. melasser, 27 corg. tabak.

Van Samarang per Ned. Ind. *Emilie*, gez. B. J. Perry,

$208^{70}/_{100}$ pic. zw. ijzer, $67^{20}/_{100}$ do. suiker, $133^{28}/_{40}$ cod tabak.

Van Batavia per Ned. schip *Waalstroom*, gez. Mellink.

6600 st. madapollems, 750 do. ruwe katoen, 1000 do. longcloth, 950 do. effen rood, 2 kn. kantoorbehoeften, 50 ℔ echt gouddraad, 25 doz. nijptangs, 72 do. grendels 100 do. portefeuilles, 100 ℔ onecht gouddraad, 100 fles. eau de cologne, 200 do. spiegeltjes, 1700 st. gedr. katoen, 2000 do. wit do. 30 do. jaconets, 2 kn. speelkaarten, 5 do. spiegels, 1 do. lederwerk, 2 do. kramerijen, 1 do. echt gouddraad, 1 do. ijzerwerk. 25 do. manufacturen, 3 do. glas- en aardew., 108 do wijnen, 2 do. papier, 4 do. ijzerwerk. 6 do. kramerijen, 1 baal laken, 241 st. geverwd katoen, 480 do. sarongs, 1000 do. slendangs, 300 do. fluweel, 20 do. rood katoen, 1620 do. wit do. 1357 do. doeken, 3200 ℔ garen, 7 kn. ijzerwerk.

Van Batavia per Ned. Ind. schip *Cheribon Packet*, gez. Masingham.

40 ks. wijn. 3 do. diversen, 4/2 pijpen madera, 10 vs. azijn, 1 ks. pleetwerk. 5 do. provisien 4 do. kruid, 1 do. slaolie, 4 vn. teer, 1 kt. manilla sigaren, 40 legg. arak, 3 ks. schilderijen, 10 do. wijn, 1 do. vruchten, 18 do. slaolie, 5 do. madera, 1 do. pruimen, 5 do. kaarsen. 1 vat wijn, 1 ks. sarongs, 1 do. kramerijen, 80 keld. terpentijnolie, 23 ks. blik, 2 kn. eau de cologne, 2 do. ijzerwerk, 1 do. wit katoen, 4 do. ruwe zijde, 5 do. katoen. 1 do. fluweel, 1 do. broekengoed, 270 corg europ. doeken, 9 kn. div. goederen 25 do. madapollams, $56^1/_2$ legg. arak, 100 vn. meel, 25 zakk. tarwe, 10 kn. portwijn, 5 do. gember, 50 vn. meel, 4 do. verw in blikken, 2 eng. zadels, 100 st. rood katoen, 29 do. everlast, 435 goenizakken, 900 do. wit katoen.

Van Amsterdam per Ned. bark *Tasmania*, gez. Jouker.

256 kn. diverse manufacturen, 12 bn. ruwe katoen, 10 do. garen, 60 do. koffijzakken, 10 kn. aardewerk, 8 do. glaswerk, 10 vs. koperdraad, 100 do. teer, 100 stell. assen en wielen, 65 do. papier, 5 vs. zinkspijkers, 2 kn. behangselpapier, 250 vs. staal, 20 roll. lood, 50 vs. zinkwit, 23 blokk. lood, 50 vs. spijkers. 125 kn. bier, 72 do. wijn.

UITVOER.

Naar Batavia, per Ned. Ind. stoomb. *Macasser*, gez. Schmidt.

10 pic. was, 27 do. sago, 30 do. benzoë, $107^{25}/_{100}$ do. koffij, 4 vn. vleesch, 4 do. spek, 3 do. brood, 8 kn. wijn, $1^{00}/_{100}$ pic. schildpadhuid, 48 kn. brandewijn, 800 pic. koffij.

Naar New-York per Amer. bark *Revely*, gez. E. Foad.

1994 pic. koffij.

Naar Bencoelen per Ned. Ind. schip *Maria Catharina*, gez. Radjiedien.

1821 pic. rijst, 1 kt. lijnwaden, 9 corg. blaauw moeris, 40 krandj. tabak, 8 pic. olie, 5 bn. zeep.

Naar Batavia per Ned. Ind. bark *Bintang Toedjoe*, gez. C. F. Beasly.

1544 pic. rijst, 101 do. rotting, 200 do. koffij, 57 do. kassia, 2 do. witte dammer, 101 do. zwt. peper. 80 do. benzoë, $8^{00}/_{100}$ do. was, 12 pic. tripang, 32 thails goudwerk, $8^0/_{10}$ do. gutta percha.

Naar Samarang per Ned. Ind. schip *Emilie*, gez. J. B. Perry,

4025 pic. rijst, $96^{33}/_{00}$ do. rotting, $86^{66}/_{00}$ do. zwt. peper, $27^{68}/_{00}$ do. was, *ƒ* 71,070 recepissen,

Naar Batavia, per Ned Ind schip *Cheribon Packet*, gez. Masingham.

$3019^{23}/_{00}$ pic. rijst, 100 do rotting.

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA.

van den 14den tot en met den 16den Febr. 1858.

Met het Ned. schip *Bezoekie*, kapitein *J. H. Lammerts van Bueren*, de heer *E. de Waal* en fam., de heer *Oldam* en fam. Mevr *Jacometti* en 3 kinderen, drie gegageerde en een ontslagen gerondem, militairen naar *Amsterdam.*

Met de Zweedsche bark *Sophia* kapitein *E. W. Berns*, de heer *W. F. Steenstra Toussaint* naar *Nederland.*

GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP, TE BATAVIA.